

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

ŽIVO VIRELO

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XLII • CIJENA: 2 €

TIJELOVSKA PROCESIJA
od 25. svibnja do 21. lipnja 2025.

Eggon Lundgren,
Tijelovska procesija u Rimu, 1847.

God. XLII. (2025.)
Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnove

Glavni i odgovorni urednik:
Mario Kopjar

Uredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguž, Milan Dančuo,
Ivan Bingula

Predsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko Križić

Uredništvo:
Mario Kopjar, Vječna Tadić Stepinac

Grafička priprema:
Siniša Kolar, HILP

Izdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREB

Telefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hr

Tisak:
Denona d.o.o., Zagreb

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST živo vrelo

UREDNIKOVA RIJEČ

Tijelovska procesija 1

NAŠA TEMA: TIJELOVSKA PROCESIJA

Zlatko Vlahek: Tijelovska procesija. Povijesni razvoj,
teološko utemeljenje i pastoralni izazovi 2

Milan Dančuo: Pastoralne smjernice za oblikovanje procesije
na svetkovinu Tijelova 9

OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja: Mario Kopjar, Anđelo Maly,
Darko Tepert, Ante Vučković, Ivica Jurić, Ivica Raguž

Šesta vazmena nedjelja 16

Uzašašće Gospodina našega Isusa Krista 20

Sedma vazmena nedjelja 24

Nedjelja Pedesetnice. Duhovi 28

Svetkovina Presvetoga Trojstva 32

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove. Tijelovo 36

U DUHU I ISTINI

Miroslav Martinjak: Gospodine, Bože naš, divno li je ime tvoje 40

Tijelovska procesija

Put čovjekova srca često je put traganja koje nadilazi riječi, put tihe čežnje koja ne prestaje gorjeti i put nade koja ustrajno živi i onda kada sve drugo utihne. Usred buke svakodnevice, u kojoj lako izgubimo osjet za sveto, za prisutnost koja je tiha, ali stvarna, Crkva nas ustrajno poziva da ponovno zastanemo pred Tajnom, da u jednostavnosti kruha prepoznamo Onoga koji je izvor svakog života. Euharistijska procesija i klanjanje pred Presvetim sakramentom nisu tek vanjski znakovi pobožnosti, nisu samo gesta, već duboko prožeti čini vjere, srcem prihvaćeno predanje i trenutci tihe, sabrane kontemplacije pred živim Bogom koji se neprestano daruje čovjeku.

Dok u procesiji hodimo ulicama ovoga svijeta noseći Krista među domove, zgrade i živote ljudi, to nije samo vanjski hod, već i unutarnje koraćanje prema Bogu koji ide ususret našoj nesavršenosti. Dolazi nam u našoj lomljivosti, u ranjivosti koja nas čini ljudima, upravo tamo gdje smo najslabiji, najpotrebitiji. U tom hodu odzvanja tiha poruka: nismo sami. Bog hodi s nama, u nama i za nas.

Euharistijsko klanjanje tada postaje više od trenutka tišine, postaje istinski govor srca, najdublji šapat duše koja, umorna od nemira, pronalazi svoj mir u njegovoj prisutnosti. Tamo gdje riječi prestaju imati moć, gdje misli više ne mogu izraziti dubinu čežnje, rađa se tiho predanje. U toj svetoj tišini učimo gledati novim pogledom, ne više očima koje traže znakove, već srcem koje vidi Boga u hostiji, u poniznosti i tišini. Slavlje euharistije vrhunac je našeg zajedništva s Kristom, a štovanje Presvetoga izvan mise širi to zajedništvo na svaki trenutak našega dana. Ono nas podsjeća da je Bog uvijek tu, prisutan, živ, djelatan. I upravo u toj trajnoj prisutnosti otkrivamo da euharistijsko klanjanje nije bijeg iz stvarnosti, nego ulazak u njezinu dubinu, jer tamo gdje je Bog, ondje je i istina o čovjeku.

Kroz taj euharistijski pogled, kroz oči preobražene vjerom i tišinom, sve se mijenja. Učimo prepoznavati svetost u običnom, dubinu u jednostavnom. I dok se svijet neumorno mijenja, dok vrijeme prolazi i briše tragove dana, jedino Krist ostaje isti. Uvijek prisutan. Uvijek živ. U tom svetom prostoru euharistijske procesije, pred otajstvom Euharistije, nalazimo ono za čime srce najdublje čežne – smirenje, utjehu i odgovor koji ne dolazi s usana, već iz Božjeg srca koje kuca za čovjeka.

Urednik

Tijelovska procesija. Povijesni razvoj, teološko utemeljenje i pastoralni izazovi

ZLATKO VLAHEK

*Svetkovina Presvetog
Tijela i Krvi Kristove
ima svoje povijesno
utemeljenje u trinaestom
stoljeću. Od samog
početka je ujedinjavala,
s jedne strane odgovor
vjere i ispravno čašćenje
u odnosu na krivovjerni
ili iskrivljeni nauk
o otajstvu stvarne
Kristove prisutnosti u
Euharistiji, a s druge
strane predstavljala
je vrhunac pokreta
gorljive pobožnosti
prema Presvetom
oltarskom sakramentu.*

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove ili pod uvriježenim nazivom Tijelovo, jedna je od onih svetkovina u liturgijskoj godini koja je osobito draga vjernicima, prije svega zbog njezina teološkog utemeljenja Kristove prisutnosti na Posljednjoj večeri, ali jednako tako i zbog procesije koja je sastavni i nezaobilazni dio liturgijskog slavlja. Euharistijska procesija svetkovine Tijelova završni je obred kojim se zaokružuje euharistijsko slavlje Tijelova. Našu pažnju stoga privlači upravo ta stvarnost koja je jedinstvena u cijeloj liturgijskoj godini kao sadržajni dio te svetkovine, stoga bismo željeli osvijetliti one bitne povijesno-teološke smjernice koje su utjecale na razvoj i oblikovanje reda euharistijskih procesija nakon Drugoga vatikanskog koncila.

Čitatelju naglašavamo kako tema ovog članka nije govor o liturgijskim procesijama, što je bila tema Živog vrela br. 9 (2009), a koja je iznjedrila iscrpnu biblijsko-teološku pozadinu, nego liturgijska procesija kao sastavni i nužni dio svetkovine Tijelova. U tom pogledu smatramo važnim prije svega prikazati povijesnu dimenziju razvoja i oblikovanja iste procesije, potom teološko utemeljenje svetkovine Tijelova kroz euhološke liturgijske tekstove te promišljati o današnjim pastoralnim izazovima sa željom svjesnog i aktivnog sudjelovanja u liturgijskim slavljinama.

Povijesni hodogram nastanka i razvoja svetkovine Tijelova

Svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove ima svoje povijesno utemeljenje u trinaestom stoljeću. Od samog početka je ujedinjavala, s jedne strane odgovor vjere i ispravno čašćenje u odnosu na krivovjerni ili iskrivljeni nauk o otajstvu stvarne Kristove prisutnosti u Euharistiji, a s druge strane predstavljala je vrhunac pokreta gorljive pobožnosti prema Presvetom oltarskom

Philippe de Champaigne,
Viđenje sv. Julijane iz Liègea, 1645.

... viđenje augustinske redovnice Julijane iz Liègea u Belgiji, imalo je odlučujući utjecaj na uvođenje blagdana u liturgijsku godinu. U tom viđenju redovnica Julijana je vidjela mjesecev krug s jednom mrljom, koju je protumačila kao nedostatak blagdana u liturgijskoj godini koji bi bio posvećen isključivo štovanju Euharistije.

sakramentu. Djelovanje pokreta pučke euharistijske pobožnosti, koji u tom vremenu nastaje, isprva se očitovalo u samome euharistijskom slavlju (npr. gesti uzdizanja, pokazivanja hostije i kaleža tijekom izricanja riječi pretvorbe), a potom i u čašćenju u obliku gledanja Presvetog sakramenta pod prilikama kruha.

U svjetlu toga vremena i spomenutoga pokreta euharistijskih pobožnosti, viđenje augustinske redovnice Julijane iz Liègea u Belgiji, imalo je odlučujući utjecaj na uvođenje blagdana u liturgijsku godinu. U tom viđenju redovnica Julijana je vidjela mjesecev krug s jednom mrljom, koju je protumačila kao nedostatak blagdana u liturgijskoj godini koji bi bio posvećen isključivo štovanju Euharistije. Svoje viđenje ispričala je svom ispovjedniku Giacomu Pantaleoneu, a koji je kasnije postao papa Urban IV. Prvi puta ova se svetkovina slavila u biskupiji Liège 1247. g. te je bila obvezatna za cijelu biskupiju. Kada je Giacomo Pantaleoneo, Julijanin ispovjednik, postao papom pod imenom Urban IV., svetkovina je bulom *Transiturus*, od 8. rujna 1264. g. propisana obaveznom

Pokaznica
s Presvetim Sakramentom

za cijelu Crkvu te se trebala slaviti u četvrtak nakon osmine Duhova. Vrijedno je istaknuti kako je ovo prva svetkovina koju je Apostolska Stolica ustanovila za cijelu Crkvu.

Kroz povijest slavlje svetkovine Tijelova dobivalo je različita imena, što očituje povijesno-kulturološki kontekst, ali jednako tako promijenjenost teoloških naglasaka. Prvotni naziv svetkovine bio je *Festum sanctissimi corporis Domini nostri Iesu Christi* (Blagdan Presvetoga tijela Gospodina našega Isusa Krista), a koju potom preuzima i preoblikuje Rimski misal iz 1570. g. pod nazivom *In festo corporis Christi* (Blagdan tijela Kristova), što je ostalo uvriježeno kroz dugostoljetnu tradiciju do današnjeg dana pod nazivom *Corpus Domini* (Tijelo Gospodinovo) ili *Corpus Christi* (Tijelo Kristovo). U tom vidno skraćenom i promijenjenom nazivu očituje se ograničena pobožnost sakramenta Euharistije koja se usmjerila jedino na štovanje vidljivih prilika euharistijskog kruha. Razlozi tome su mnogobrojni, no vrijedno je istaknuti činjenicu kako u tom razdoblju nestaje ili se zanemaruje štovanje euharistijskog vina.

Zanimljivo je istaknuti kako je blagdan Predragocjene Krvi, koji je već tada postojao, a slavio se 1. srpnja, nije uspio doprinijeti povećanju štovanja euharistijske prilike vina, a još manje uravnotežiti ono što je otpočetka sama bit slavlja svetkovine Tijelova. Iako je blagdan Predragocjene Krvi prvotno utemeljen na čašćenju moći euharistijskih čuda koja su se u srednjem vijeku zbila (Reichenau, Bruges), u kasnijem srednjem vijeku slavio se u različitim krajevima i to slavlje više nije povezano isključivo s relikvijom.

Kao zasebno slavlje blagdana Predragocjene Krvi ušao je u opći kalendar za vrijeme pontifikata pape Pia IX., kao oblik zahvale za izbjavljenje pape iz progonstva u Gaeteu. Papa Pio XI. uzdignut će taj blagdan na razinu svetkovine godine 1933. povodom 1900. g. Kristova otkupljenja. Potrebno je ipak istaknuti kako taj blagdan nikada nije imao onaj smisao štovanja euharistijske krvi kao što je to bilo prvotno štovanje euharistijskog kruha na Tijelovo.

Rimski misal iz 1970. g., a nakon liturgijske obnove liturgijskog kalendara Drugoga vatikanskog koncila, vraća naziv u pravom i prvotnom nazivlju želeći istaknuti štovanje euharistije pod obje prilike: *Sanctissimi corporis et sanguinis Christi sollemnitatis* (Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove).

Tijelovska procesija kao sastavni obred liturgijskog slavlja

Bula *Transiturus* pape Urbana IV., koja je ustanovila svetkovinu Tijelova u svom sadržaju nije spominjala euharistijsku procesiju. Međutim, činilo se da je gotovo pretpostavlja ili nadahnjuje.

U razdoblju nakon pontifikata Urbana IV. nisu poznate papine odredbe koje bi propisivale procesiju. No, povijesni izvori svjedoče kako se iz spontanog izražavanja pučkih pobožnosti počela organizirati euharistijska procesija kao sastavni dio slavlja svetkovine Tijelova. O tome svjedoče povijesni anali o održanim tijelovskim procesijama 1265. g. u Kölnu, 1298. g. u Würzburgu, 1305. g. u Augsburgu.

U Francuskoj zaključci Koncila održanog u gradu Sens iz 1320. g., govore o euharistijskoj procesiji *his diebus cum quodammodo divina inspiratione introducta* (ovih dana uvedena s određenim božanskim nadahnućem). Euharistijsku procesiju u tom razdoblju u Italiji pronalazimo u Milanu 1336. g., u Orvietu 1337. g. i u Rimu oko 1350.

U liturgijskom izvoru *Ordines Romani* XV o slavljenju svetkovine Tijelova nalazi se rubrika: *si fiant processiones* (ako ima procesije). Ubrzo se u svim krajevima Europe svetkovina Tijelova s procesijom slavila na vrlo raskošan način u kojem bi sudjelovali svi staleži društva te bi nerijetko sam oblik slavljenja zadobivao popratne folklorne vrijednosti.

Teološke dimenzije svetkovine Tijelova

Euharistijska teologija na početku drugoga tisućljeća ne stavlja u središte euharistijsko slavlje kao takvo, nego ističe Kristovu prisutnost u sakramentu kruha i vina, te nastoji produbiti stvarnost i narav te prisutnosti. Karakteristični simbolizam patrističkog nauka koji je euharistijsko djelovanje stavlja u spomenčin ili anamnetički odnos s povijesno-spasenjskim događajem, sada ustupa mjesto novom teološkom naglasku, koji pozornost usmjerava prema konkretnoj i vidljivoj stvarnosti, u onome što je dokučivo i dostupno ljudskim osjetilima. Tadašnja tendencija kontemplacije i razmatranja samog sakramentalnog događaja, nerijetko je ispuštala staviti ga u izričiti odnos s događajem povijesti spasenja čiji je on djelotvorni spasonosni znak. Teološki naglasak svetkovine Tijelova toga doba stavljen je na tijelo i krv Kristovu. Upravo zbog tog razloga se euharistijska teologija uglavnom svodi na teologiju stvarne prisutnosti ne stavljaajući je u tijek povijesti spasenja.

Tijelovska procesija

Juan de Peñalosa y Sandoval,
Sv. Toma Akvinski, 1610. – 1615.

Teologija svetkovine Tijelova koja se iščitava iz euholoških molitava misnog obrasca sadrži tri molitve iz Rimskog misala 1570. g. koje su ostale nepromijenjene i u postkoncilskom Rimskom misalu iz 1970. g. Kontinuiranost euholoških molitava označuje višestoljetnu teološku misao koju one sadrže, a koju Drugi vatikanski koncil nije smatrao potrebnom promijeniti. Tradicija smatra da su one djelo svetog Tome Akvinskog.

Liturgijsko slavlje svetkovine Tijelova toga vremena usredotočeno je na obredni čin euharistijske prisutnosti.

Liturgijska reforma Drugoga vatikanskog koncila uobličila je naziv s najsadržajnijim imenom svetkovine (spominje se ne samo Tijelo, nego i Krv Kristova) te s većim bogatstvom euholoških i nadasve biblijskih tekstova. Htjela je izraziti viđenje euharistijskog otajstva koje uzima u obzir sve njegove aspekte. Novo ime (terminologija) služi da pojasni kako ova svetkovina također uključuje i otajstvo »Predragocene Krvi«, čije je štovanje utemeljio već spomenuti papa Pio IX.

Teologija svetkovine Tijelova koja se iščitava iz euholoških molitava misnog obrasca sadrži tri molitve iz Rimskog misala 1570. g. koje su ostale nepromijenjene i u postkoncilskom Rimskom misalu iz 1970. g. Kontinuiranost euholoških molitava označuje višestoljetnu teološku misao koju one sadrže, a koju Drugi vatikanski koncil nije smatrao potrebnom promijeniti. Tradicija smatra da su one djelo svetog Tome Akvinskog. Te euhološke molitve imaju savršeno jedinstvo i odražavaju nauk Tome Akvinskog o sakramentu Euharistije u trostrukom obliku: Euharistija kao spomenčin Kristove muke; sakrament jedinstva vjernika s Kristom i međusobno; prefiguracija ploda božanskog života u vječnoj gozbi.

U obnovljenom izdanju Rimskog misala iz 1970. g. za slavlje svetkovine Tijelova predviđeno je jedno od dva ponuđena predslavlja Euharistije: prvo je Velikoga četvrtka, koje dolazi iz drevnog ambrozijanskog izvora te drugo predslavlje koje je novo sastavljeno. Riječ je o tekstovima koji dobro sažimaju različite teološke aspekte euharistijskog otajstva: prvi predstavlja Euharistiju kao spomen na Kristovu žrtvu; drugi, nakon što je naglasio da je euharistija spomen muke Gospodinove, govori o euharistiji kao o svezi jedinstva i savršenstva.

Ne ulazeći u predstavljanje i analizu svih biblijskih čitanja svetkovine Tijelova, vrijedno je istaknuti teološku poruku i misao biblijskih čitanja koja su raspodijeljena u liturgijskom ciklusu kroz tri godine (A, B i C): Euharistija je duhovna hrana i zajedništvo s Kristom koji je u njoj prisutan; euharistijsko slavlje je mjesto gdje se očituje crkveno zajedništvo; euharistija je znak saveza kojeg je Bog sklopio s ljudima; euharistijsko slavlje je spomendan Gospodinove smrti.

Red euharistijske procesije

Analiza euholoških obrasca i biblijskih čitanja (ne ulazeći u analizu Časoslova i posljednice *Hvali Sion Spasitelja*) svetkovine Tijelova očitovala je usmjerenosti teološke misli tog liturgijskog slavlja.

Euharistijsko slavlje svetkovine Tijelova nakon popričesne molitve iz Rimskog misala 1970. g. predviđa euharistijsku procesiju: »Ona naime, produžuje euharistijsko slavlje; odmah nakon mise, hostija koja je posvećena tijekom te mise, iznosi se izvan crkvene dvorane, kako bi kršćanski puk javno dao svjedočanstvo vjere i štovanja prema Presvetom sakramentu« (*Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji*, br. 162). Jedinstvenost ove svetkovine jest ujedinjenost dva dijela: *Reda mise* i *Reda euharistijske procesije*. Stoga se procesija svetkovine Tijelova promatra kao produženje koje se nastavlja nakon popričesne molitve unutar crkvenog liturgijskog prostora, a nastavlja se izvan, po ulicama i prostorima svakodnevnog gibanja ljudskog života. Ne čudi stoga kako su od ranijih stoljeća ovu procesiju vjernici doživljavali kao blagoslov prostora gdje borave, žive i rade. To se očituje u samim molitvama koje svećenik moli u predviđenim postajama, kada uzdižući pokaznicu s Presvetim blagoslivlja narod s molbom da štiti i sačuva mjesto, stanovnike, polja i plodove zemlje.

Uvodne napomene *Reda euharistijske procesije i bogoslužja kvatri i prosnih dana* naglašavaju kako se njome javno svjedoči vjera i pobožnost prema Presvetom sakramentu, izražavajući jedinstvo zajedništva i poštovanja (br. 5). U kratkoj napomeni sažetim riječima naglašava se srž teološke misli koja se očitovala u euhološkim molitvama, biblijskim čitanjima, a izražava se u euharistijskoj procesiji koja na vidljiv način očituju Isusovu molitvu Ocu »da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi,

... euhološke molitve imaju savršeno jedinstvo i odražavaju nauk Tome Akvinskog o sakramentu Euharistije u trostrukom obliku: Euharistija kao spomenčin Kristove muke; sakrament jedinstva vjernika s Kristom i međusobno; prefiguracija ploda božanskog života u vječnoj gozbi.

James Tissot,
Isusova velikosvećenička molitva,
1886. – 1894.

*Osobitost završetka
liturgijskog slavlja
svetkovine Tijelova jest da
se euharistijska procesija
zaključuje blagoslovom s
Presvetim sakramentom.
»u posebnome slučaju
tijelovske procesije
blagoslov čini svečani
završetak čitavoga slavlja;
umjesto uobičajenoga
svečanog blagoslova,
podjeljuje se blagoslov s
Presvetim sakramentom«.*

neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao.« (Iv 17,21). Jedinstvenost u zajedništvu euharistijske procesije prethodno je izmoljena u Predslovlju o Presvetoj Euharistiji, II.: »Tim časnim otajstvom vjerne svoje hraniš i posvećuješ, da ih ista vjera prosvijetli, ista ljubav ujedini na cijelome svijetu«.

Eklezijalna dimenzija svetkovine Tijelova nije samo prisutna u liturgijskim tekstovima euhološkog obrasca, već je očitovana u procesionalnom hodu s Presvetim oltarskim Sakramentom koji časti i klanja se Kristovoj stvarnoj prisutnosti u euharistijskim prilikama.

Umjesto zaključka

Osobitost završetka liturgijskog slavlja svetkovine Tijelova jest da se euharistijska procesija zaključuje blagoslovom s Presvetim sakramentom: »u posebnome slučaju tijelovske procesije blagoslov čini svečani završetak čitavoga slavlja; umjesto uobičajenoga svečanog blagoslova, podjeljuje se blagoslov s Presvetim sakramentom« (*Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji*, br. 163).

U današnjoj naglašenoj tendenciji duhovnog individualizma i sentimentalizma nerijetko se susreću svećenici i laici koji naglašavaju osobni susret s prisutnim Kristom u Presvetom oltarskom sakramentu na način polaganja pokaznice s Presvetim Oltarskim sakramentom na pojedine vjernike. Odgovor je ispravno liturgijsko slavljenje koje nužno uključuje jedinstvo s Kristom i jedinstvo s Crkvom, a u sebi ima utkanu povijesnu dimenziju, teološku misao i ispravno shvaćena duhovnost svetkovine Presvetoga Tijela i Krvi Kristove. ■

Pastoralne smjernice za oblikovanje procesije na svetkovinu Tijelova

MILAN DANČUO

Euharistijsko slavlje izvor je i cilj svake euharistijske pobožnosti izvan mise. Povijesno gledajući, euharistijske su se prilike nakon slavlja počele čuvati ponajprije kako bi se odsutni vjernici, posebice bolesni i stariji, mogli sakramentalno pričestiti i sjediniti otajstveno s Kristom. Čuvanje euharistijskih prilika stvorilo je s vremenom pobožnost klanjanja Bogu u Presvetom sakramentu. Vjera u stvarnu Kristovu prisutnost u dubokoj vjerničkoj duhovnosti dovela je tako do vanjskog i javnog očitovanja iste vjere. U tome kontekstu promatra se i nastanak svetkovine Presvetoga Tijela i Krvi Kristove koju Crkva slavi u četvrtak nakon svetkovine Presvetoga Trojstva. Svetkovina, koju je papa Urban IV. proširio 1264. godine na cijelu latinsku Crkvu, predstavljala je u to vrijeme s jedne strane odgovor vjere i štovanja na krivovjerna nijekanja otajstva stvarne Kristove prisutnosti u euharistiji, a s druge strane bila je vrhunac duhovnog pokreta i rasta pobožnosti prema Presvetom sakramentu. Privatna i javna pobožnost prema euharistijskom otajstvu danas mora biti u skladu s liturgijskim propisima Crkve i usmjerena prema liturgijskom slavlju s obzirom da je euharistija izvor i vrhunac svega kršćanskog života. Smjernice za oblikovanje procesije na svetkovinu Tijelova mogu se pronaći u dijelu Rimskog obrednika s naslovom *Sveta pričest i štovanje euharistijskog otajstva izvan mise* koji je na hrvatskom jeziku objavljen 1974. godine. Za naše područje važan je *Red euharistijske procesije i bogoslužje kvatri i prosnih dana* koji je izdala tadašnja Biskupska konferencija

Édouard Didron, *Papa Urban IV.*
(detalj u vitraju, bazilika sv. Urbana
u Troyesu – Francuska), 1892.

Pokaznica s Presvetim sakramentom

Procesija na svetkovinu Tijelova je »tipski oblik« euharistijskih procesija i produžuje slavlje euharistije. Vjernici se osjećaju kao Božji narod koji hoda u procesiji sa svojim Gospodinom ispovijedajući svoju vjeru u njegovu prisutnost. Procesija stoga treba predstavljati očitovanje vjere kršćanske zajednice u Krista i biti usmjerena jedino prema proslavi Gospodina.

Jugoslavije 1985. godine. Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata izdala je 2002. godine *Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji*, a 2004. godine uputu *Redemptionis Sacramentum* u kojima se dotiče i pitanje euharistijskih procesija. U ovim razmišljanjima polazimo od navedenih dokumenata.

Značenje euharistijske procesije

Procesija na svetkovinu Tijelova je »tipski oblik« euharistijskih procesija i produžuje slavlje euharistije. Vjernici se osjećaju kao Božji narod koji hoda u procesiji sa svojim Gospodinom

ispovijedajući svoju vjeru u njegovu prisutnost. Procesija stoga treba predstavljati očitovanje vjere kršćanske zajednice u Krista i biti usmjerena jedino prema proslavi Gospodina. Euharistijska pobožnost koja je duboko ukorijenjena u kršćanskom narodu mora se usmjeravati na način da vjernici pred očima uvijek imaju dvije temeljne stvarnosti. Središte euharistijske pobožnosti je Kristovo vazmeno otajstvo jer je euharistija prije svega slavlje Uskrsa, odnosno Isusove muke, smrti i uskrsnuća. Svaki oblik euharistijske pobožnosti zatim ima unutarnju poveznicu s euharistijskom žrtvom iz razloga jer priprema za njezino slavlje i zato što produžuje bogoštovne i životne usmjerenosti koje ona potiče. Pobožno sudjelovanje vjernika u procesiji na svetkovinu Tijelova u tome kontekstu može se promatrati kao milost od Gospodina koja svake godine ispunjava radošću sve vjernike koji u njoj sudjeluju.

Kršćanska zajednica euharistijskim procesijama, u kojima se euharistija svečano nosi ulicama uz pratnju pjesama, daje javno svjedočanstvo vjere i štovanja prema Presvetom sakramentu. Prema liturgijskim propisima dijecezanski biskup procjenjuje prikladnost i donosi partikularne propise o organizaciji takvih procesija, vremenu i mjestu u sadašnjim okolnostima, kako bi se one provodile dostojanstveno i potaknulo štovanje vjernika koje pripada euharistijskom otajstvu. Među euharistijskim procesijama, ona koja se održava svake godine na svetkovinu Tijelova ističe se svojom važnošću i značenjem u pastoralnom životu pojedine župe ili kršćanske zajednice. Stoga je prikladno da se, gdje to okolnosti dopuštaju, održava procesija na području župe kao javno svjedočanstvo štovanja Presvetog sakramenta, kao znak vjere i klanjanja zajednice. Na temelju različitih pastoralnih okolnosti, biskup može odrediti da se u većim gradovima organiziraju procesije više župa zajedno u glavnim dijelovima grada ili prema gradskim četvrtima. Tamo gdje nije moguće održati procesiju, prikladno je da se za cijeli grad ili za njegove glavne dijelove održi drugo javno slavlje u katedralnoj crkvi ili na drugim prikladnijim mjestima. Važno je sačuvati tradiciju održavanja euharistijskih procesija i tražiti nove načine održavanja u današnjim uvjetima i drugačijim društvenim okolnostima.

Poželjno je da se procesija s Presvetim sakramentom održava odmah nakon euharistijskog slavlja u kojem se ujedno posvećuje hostija koja će se nositi u procesiji. Procesija se može održati i kao vrhunac javnog i produženog klanjanja koje je prema prilikama moguće održati nakon mise. Pri organiziranju euharistijskih procesija treba uzeti u obzir mjesne običaje, kako pri ukrašavanju ulica i trgova, tako i pri organiziranom hodu sudionika. Tijekom procesije, ako to običaji zahtijevaju i ako je pastoralno korisno, mogu se napraviti i postaje ili stanke s euharistijskim blagoslovom. Pjesme i molitve koje se pjevaju i izgovaraju trebaju biti usmjerene na očitovanje euharistijske vjere u Krista i

Na temelju različitih pastoralnih okolnosti, biskup može odrediti da se u većim gradovima organiziraju procesije više župa zajedno u glavnim dijelovima grada ili prema gradskim četvrtima. Tamo gdje nije moguće održati procesiju, prikladno je da se za cijeli grad ili za njegove glavne dijelove održi drugo javno slavlje u katedralnoj crkvi ili na drugim prikladnijim mjestima. Važno je sačuvati tradiciju održavanja euharistijskih procesija i tražiti nove načine održavanja u današnjim uvjetima i drugačijim društvenim okolnostima.

Blagoslov s Presvetim sakramentom

Važno je da vjernici shvate da blagoslov s Presvetim sam po sebi nije oblik zasebne euharistijske pobožnosti, nego je zaključni trenutak euharistijskog slavlja koji je produžen.

usredotočene isključivo na hvalu prema Gospodinu. Tijelovska procesija redovito se zaključuje blagoslovom s Presvetim sakramentom. Blagoslov predstavlja svečani završetak cijelog slavlja jer se umjesto uobičajenog svećeničkog blagoslova podjeljuje blagoslov s Presvetim sakramentom. Važno je da vjernici shvate da blagoslov s Presvetim sam po sebi nije oblik zasebne euharistijske pobožnosti, nego je zaključni trenutak euharistijskog slavlja koji je produžen. Stoga se prema liturgijskim propisima treba izbjegavati izlaganje Presvetog sakramenta samo radi davanja blagoslova.

Oblikovanje procesije

Ako procesija kreće odmah poslije euharistijskog slavlja, svećenik hostiju posvećenu u tome slavlju stavlja u pokaznicu na oltar poslije obreda pričesti. Pokaznica koja se još naziva ostensorij ili monstranca je svečano ukrašen liturgijski predmet u kojem se izlaže Presveti sakrament. Unutar ovalna obruča, zaštićen prozirnim staklom, nalazi se polumjesečasti nosač u koji se umeće posvećena hostija. Euharistijsko slavlje završava popričesnom molitvom bez završnih obreda. Poslije popričesne molitve svećenik može ostati u misnom ruhu ili odložiti misnicu i uzeti plašt bijele boje. Zatim pristupa k oltaru, poklekne, stavlja tamjan u kadionicu i pokadi Presveti sakrament. Nakon toga stavlja veo (*humeral*), uzima pokaznicu te procesija kreće uz pjesmu. Ako procesija kreće nakon dužeg klanjanja u crkvi, propisano je da svećenik nosi plašt i stavlja veo. Humeralni veo (*humeral*) je

liturgijsko ruho koje se nosi preko misnice ili plašta na ramenima, a omogućuje svećeniku da drži pokaznicu bez dodirivanja rukama.

Kadionica s tamjanom, svijeće i baldahin pod kojim svećenik prolazi s Presvetim sakramentom trebaju se koristiti prema mjesnim običajima. Procesijski baldahin je kvadratni ili pravokutni platneni pokrivač za Presveti sakrament koji se nosi tijekom procesije. Nose ga četiri ili više osoba s uspravnim drvenim motkama. Baldahin, iako nije strogo obavezan, uvećava dostojanstvo procesije stvarajući sveti prostor za euharistijsko otajstvo tijekom procesije čime podsjeća na Gospodnji šator prisutnosti u kojem je Bog prebivao s izraelskim narodom u pustinji. Pjesme predviđene za vrijeme procesije euharistijskog su karaktera i usmjerene prema Kristu. Obrednik *Red euharistijske procesije* za naše područje predlaže pjesme koje bi predstavljale minimalni zajednički repertoar na nacionalnoj razini, tako da na velikim okupljanjima kojima prisustvuju vjernici iz raznih krajeva svi mogu pjevati iste pjesme. Tako se predlažu pjesme kao što su: *O hostijo spasonosna, Sakramentu veličajnom, Zdravo Tijelo Isusovo, Klanjam ti se smjerno, Kruše života, Uzmite jedite* itd.

Prikladno je da procesija kreće iz jedne crkve i ide u drugu. Međutim, uzimajući u obzir mjesnu situaciju, procesija se može i vratiti u crkvu iz koje je krenula. U većim gradovima prikladno je i da susjedne župe organiziraju zajedničku procesiju s crkvom u kojoj se slavi euharistijsko slavlje i crkvom prema kojoj se usmjeruje procesija. Liturgijske knjige nude neke smjernice o redosljedu procesije, ali mnogo toga je prepušteno mjesnim tradicijama. Procesiju je potrebno pažljivo organizirati s jasnim planom i dozvolama ako se napušta crkveni prostor, osigurati kvalitetan razglas, sve potrebne liturgijske predmete i sl. Procesija se formira sljedećim redosljedom: križonoša u pratnji dvojice poslužitelja koji nose svijeće; prema mogućnostima djeca koja su te godine prvi puta pristupila sakramentu pričesti; poslužitelji i ministranti, kadioničar, svećenik koji nosi Presveti sakrament s poslužiteljima koji nose svijeće i baldahin, članovi zbora i vjernici. U pojedinim krajevima sačuvao se običaj da muški vjernici u procesiji hodaju iza križa, a žene i djeca nakon članova pjevačkog zbora.

Postaje tijekom procesije

Obrednik *Red euharistijske procesije* za naše područje donosi prijedlog tekstova i obreda za četiri postaje tijekom procesije iako predviđa i njihov manji broj što daje mogućnost da se svake godine mijenjaju sa svojim sadržajem. Za svaku postaju potrebno je osigurati stolić ili pomični oltar na koji se postavljaju oltarno platno, tjelesnik (korporal) i svijeće. Cvijeće i drugi ukrasi mogu se dodati prema mjesnim običajima. Postaje su osmišljene prema euharistijskim temama (I. postaja: *Euharistija – trajna prisutnost Kristova*;

Liturgijske knjige nude neke smjernice o redosljedu procesije, ali mnogo toga je prepušteno mjesnim tradicijama. Procesiju je potrebno pažljivo organizirati s jasnim planom i dozvolama ako se napušta crkveni prostor, osigurati kvalitetan razglas, sve potrebne liturgijske predmete i sl. Procesija se formira sljedećim redosljedom: križonoša u pratnji dvojice poslužitelja koji nose svijeće; prema mogućnostima djeca koja su te godine prvi puta pristupila sakramentu pričesti; poslužitelji i ministranti, kadioničar, svećenik koji nosi Presveti sakrament s poslužiteljima koji nose svijeće i baldahin, članovi zbora i vjernici.

Blagoslov s Presvetim sakramentom na kraju procesije podjeljuje se u crkvi prema kojoj je procesija usmjerena ili na drugom prikladnijem mjestu

II. postaja: *Euharistija – Kristov i naš Vazam*;
III. postaja: *Euharistija – žrtva*; IV. postaja: *Euharistija – gozba*). Obredna struktura svake postaje je identična. Kada procesija stigne do postaje, svećenik stavlja Presveti sakrament na pripravljen oltar, odloži veo i pokadi sakrament. Zatim slijedi uvodna pjesma, kratki nagovor, navještaj Božje riječi, pripjevni psalam, kratka homilija ili šutnja i litanjska molitva. Biblijska čitanja se navještaju prema određenoj temi svake postaje: Isus je kruh živi (*Iv* 6,41-51 ili *Iv* 6,51-58); Isusova Pasha s učenicima (*Lk* 22,7-8.14-

20 ili *Mk* 14,12-16.22-26); Isus je žrtva (*1Kor* 11,23-29 ili *Heb* 9,11-15); Isus je hrana za vječni život (*Iv* 6, 24-35 ili *1Kor* 10,16-17). Na kraju, svećenik ponovno pokadi Presveti sakrament, stavlja veo, uzima pokaznicu, podjeljuje blagoslov te se procesija nastavlja dalje uz pjesmu.

Blagoslov s Presvetim sakramentom na kraju procesije podjeljuje se u crkvi prema kojoj je procesija usmjerena ili na drugom prikladnijem mjestu. Kada procesija stigne u crkvu, prema *Redu euharistijske procesije*, pjevački zbor započinje himan *Tebe Boga hvalimo*. Svećenik stavlja Presveti sakrament na oltar, poklekne, te stojeći pred oltarom zajedno s narodom pjeva himan do kraja. Potom se pjevaju posljednje dvije strofe himna *Usta moja*, odnosno *Divnoj dakle* i *Bogu Ocu*. Svećenik po običaju pokadi Presveti sakrament, a zatim pjeva: *Kruh s neba dao si njima, aleluja* s odgovorom naroda: *Koji svaku slast u sebi ima, aleluja*. Svećenik tada izgovara molitvu koja je ujedno i zborna molitva same svetkovine: *Gospodine Isuse Kriste, u divnom otajstvu ostavio si nam spomen svoje muke. Daj da tako slavimo svete tajne tvoga tijela i krvi da vazda uživamo plod tvog otkupljenja. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen*. Svećenik stavlja veo, poklekne, uzima pokaznicu i podjeljuje blagoslov s Presvetim sakramentom. Na kraju se, nakon pohvala imenu Božjemu, euharistijsko otajstvo posprema u svetohranište, a narod otpusti na uobičajen način.

Zaključne misli

Oblikovanje procesije na svetkovinu Tijelova u današnjim slavljinama treba biti usklađeno s liturgijskim propisima i temeljnim načelom navedenim u konstituciji *Sacrosanctum Concilium* Drugoga vatikanskoga koncila koje ističe da takve pobožnosti i vježbe trebaju biti »u skladu sa svetom liturgijom, da se iz nje na neki način izvode i narod k njoj vode, jer ih ona po svojoj naravi daleko nadvisuje« (SC, br. 13). Euharistijska procesija, baš kao i euharistijsko klanjanje, produžetak je štovanja Isusa Krista, stvarno prisutnoga u Presvetom sakramentu. Najviši čin klanjanja Bogu te izvor i vrhunac kršćanskog života je slavlje euharistije, a to se slavlje produljuje i duhovno obožava euharistijskim štovanjem izvan euharistijskog slavlja. U euharistijskim procesijama naglašava se misionarski i evangelizacijski aspekt euharistije jer su vjernici pozvani poći u svijet i svjedočiti vjeru. Kršćanski život nije samo promatranje i blagovanje Krista u euharistiji, nego vjernici hodajuć s Kristom naviještaju Radosnu vijest svijetu i ljudima u svojoj životnoj sredini. Župna zajednica u kojoj se održava euharistijska procesija donosi odluku da javno svjedoči svoju vjeru u Kristovu stvarnu prisutnost u euharistiji. Ovim javnim svjedočenjem vjere kršćanska zajednica poziva svoje članove, ali i sve ljude da susretnu Uskrslog Krista, otajstveno prisutnoga u euharistijskim prilikama. Za vjernike koji sudjeluju u procesiji, to je prilika ne samo da ispovijedaju svoju vjeru već da po njoj žive i rastu. Papa Franjo u homiliji prigodom svetkovine Tijelova 2021. godine istaknuo je glavnu bit ove pobožnosti i potaknuo obnovu euharistijske duhovnosti: procesija s Presvetim sakramentom podsjeća nas da smo pozvani izaći i donijeti Isusa drugima. Izaći s entuzijazmom, donoseći Krista onima koje susrećemo u svakodnevnom životu. ■

LITURGIJSKI KALENDAR

SVIBANJ

25 N ŠESTA VAZMENA NEDJELJA

- 26 P Svagdan: Dj 16,11-15; Ps 149,1-6a.9b; Iv 15,26 – 16,4a
27 U Svagdan ili: Sv. Augustin Kenterberijski, biskup;
Dj 16,22-34; Ps 138,1-3.7c-8; Iv 16,5-11
28 S Svagdan: Dj 17,15.22 – 18,1; Ps 148,1-2.11-14; Iv 16,12-15
29 Č UZAŠAŠĆE GOSPODINOVO, svetkovina
30 P Svagdan ili: Bl. Djevica Marija Pomoćnica kršćana;
Dj 18,9-18; Ps 47,2-7; Iv 16,20-23a
31 S POHOD BL. DJEVICE MARIJE, blagdan: vl: Sef 3,14-18a
(ili: Rim 12,9-16b); Otpj. pj: Iz 12,2-3,4b-6; Lk 1,39-56

LIPANJ

1 N SEDMA VAZMENA NEDJELJA

- 2 P Svagdan ili: Sv. Marcellin i Petar, mučenici;
Dj 19,1-8; Ps 68,2-7b; Iv 16,29-33
3 U Sv. Karlo Lwanga i drugovi, mučenici, spomendan;
Dj 20,17-27; Ps 68,10-11.20-21; Iv 17,1-11a
4 S Svagdan ili: Sv. Kvirin Sisački, mučenik; Dj 20,28-38;
Ps 68,29-30.33-36c; Iv 17,11b-19
5 Č Sv. Bonifacije, biskup i mučenik, spomendan;
Dj 22,30; 23,6-11; Ps 16,1-2a.5.7-11; Iv 17,20-26
6 P Svagdan ili: Sv. Norbert, biskup;
Dj 25,13-21; Ps 103,1-2.11-12.19-20ab; Iv 21,15-19
7 S Svagdan ili: Sv. Ivan I., papa i mučenik;
Dj 28,16-20.30-31; Ps 11,4-5.7; Iv 21,20-25
8 N PEDESETNICA, DUHOVI, svetkovina
9 P Bl. Dj. Marija Majka Crkve, spomendan:
vl. Post 3,9-15.20; Jdt 13,18bcde.19; Iv 19,25-27
10 U Svagdan: 2Kor 1,18-22; Ps 119,129-133.135; Mt 5,13-16
11 S Sv. Barnaba, apostol, spomendan:
vl.: Dj 11,21b-26; 13,1-3; Ps 98,1-6; Mt 10,7-13
12 Č Svagdan: 2Kor 3,15 – 4,1.3-6; Ps 85,9ab-14; Mt 5,20-26
13 P Sv. Antun Padovanski, spomendan:
2Kor 4,7-15; Ps 116,10-11.15-18; Mt 5,27-32
14 S Liturgija kvatri (za posvećenje ljudskoga rada i urod zemlje): Prigodna čitanja, str. 119.-130.; 2Sol 3,6-12.16;
Ps 127,1-2; Mt 25,14-30

15 N PRESVETO TROJSTVO, svetkovina

- 16 P Svagdan: 2Kor 6,1-10; Ps 98,1-4; Mt 5,38-42
17 U Svagdan: 2Kor 8,1-9; Ps 146,5-8; Mt 5,43-48
18 S Svagdan: 2Kor 9,6-11; Ps 112,1-4.9; Mt 6,1-6.16-18
19 Č PRESVETO TIJELO I KRV KRISTOVA, TIJELOVO, svetkovina
20 P Svagdan: 2Kor 11,18.21b-30; Ps 34,2-7; Mt 6,19-23
21 S Sv. Alojzije Gonzaga, redovnik, spomendan;
2Kor 12,1-10; Ps 34,8-13; Mt 6,24-34

Šesta vazmena nedjelja

25. svibnja 2025.

ULAZNA PJESMA

Ugodnu vijest oglašujte,
neka se čuje, objavljujte do
nakraj zemlje: Gospodin
izbavi narod svoj, aleluja!
(usp. Iz 48,20)

ZBORNA MOLITVA

Udijeli nam, svemoguću Bože,
neoslabljenim zanosom
slaviti ove dane u čast
uskrslom Gospodinu,
da Kristov spomen bude
djelatan u našem životu
i radu.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine,
nek se s prinosom ove žrtve
vine k tebi i naša molitva.
Očisti nas svojom milošću
i uskladi nam srce
s otajstvima tvoje
velike ljubavi.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ako me ljubite,
zapovijedi moje čuvajte,
govori Gospodin. I ja ću
moliti Oca, i on će vam dati
drugoga Branitelja, da bude
s vama zauvijek, aleluja.
(Iv 14,15-16)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemoguću vječni Bože,
ti nas Kristovim uskrsnućem
obnavljaš za vječni život.
Umnoži u nama plod
vazmenog otajstva
i ulij nam u srce snagu
ove spasonosne hrane.
Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 15,1-2.22-29

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Siđoše neki iz Judeje u Antiohiju i počese učiti braću:
»Ako se ne obrežete po običaju Mojsijevu, ne možete se spasiti.«
Kad između njih te Pavla i Barnabe nastala prepirka i raspra nema-
lena, odrediše da Pavao i Barnaba i još neki drugi između njih
uzađu u Jeruzalem k apostolima i starješinama poradi tog pitanja.
Tad apostoli i starješine zajedno sa svom Crkvom zaključče izabrati
neke muževe između sebe i poslati ih u Antiohiju s Pavlom i Bar-
nabom. Bijahu to Juda zvani Barsaba, i Sila, muževi vodeći među
braćom. Po njima pošalju ovo pismo: »Apostoli i starješine, braća,
braći iz poganstva po Antiohiji, Siriji i Ciliciji – pozdrav! Budući da
smo čuli kako vas neki od naših, ali bez našega naloga, neakvim
izjavama smetoše i duše vam uznemiriše, zaključismo jednodušno
izabrati neke muževe i poslati ih k vama zajedno s našim ljublje-
nim Barbom i Pavlom, ljudima koji su svoje živote izložili za ime
Gospodina našega Isusa Krista. Šaljemo vam dakle Judu i Silu. Oni
će vam i usmeno priopćiti to isto. Zaključismo Duh Sveti i mi ne
nametati vam nikakva tereta osim onoga što je potrebno: uzdr-
žavati se od mesa žrtvovana idolima, od krvi, od udavljenoga i od
bludništva. Budete li se toga držali, dobro ćete učiniti. Živjeli!«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 67,2-3.5-6.8

Pripjev: Neka te slave narodi, Bože, svi narodi neka te slave!

Smilovao nam se Bog i blagoslovio nas,
obasjao nas licem svojim,
da bi sva zemlja upoznala putove tvoje,
svi puci tvoje spasenje!

Nek se vesele i kliču narodi
jer sudiš pucima pravedno
i narode vodiš na zemlji.

Neka te slave narodi, Bože,
svi narodi neka te slave!
Bog nas blagoslovio!
Neka ga štiju svi krajevi svjetski!

Drugo čitanje Otk 21,10-14.22-23

Čitanje Otkrivenja svetog Ivana apostola

Anđeo me prenese u duhu na goru veliku, visoku i pokaza mi sveti
grad Jeruzalem: silazi s neba od Boga, sav u slavi Božjoj, blistav
poput dragoga kamena, kamena slična kristalnom jaspisu; okružen
zidinama velikim i visokim, sa dvanaest vrata: na vratima dvanaest
anđela i napisana imena dvanaest plemena Izraelovih. Od istoka

vrata troja, od sjevera vrata troja, od juga vrata troja, od zapada vrata troja. Gradske su zidine imale dvanaest temelja, a na njima dvanaest imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih. Hrama u gradu ne vidjeh. Ta Gospod, Bog, Svevladar, hram je njegov – i Jaganjac! I gradu ne treba ni sunca ni mjeseca da mu svijetle. Ta slava ga Božja obasjala i svjetiljka mu Jaganjac!

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 14,23

Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, govori Gospodin: i Otac će moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći!

Evanđelje Iv 14,23-29

Duh Sveti doziivat će vam u pamet sve što vam rekoh.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima:

»Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti. Tko mene ne ljubi, riječi mojih ne čuva. A riječ koju slušate nije moja, nego Oca koji me posla. To sam vam govorio dok sam boravio s vama. Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozi-vati vam u pamet sve što vam ja rekoh. Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje. Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši. Čuli ste, rekoh vam: 'Odlazim i vraćam se k vama.' Kad biste me ljubili, radovali biste se što idem Ocu jer Otac je veći od mene. Kazao sam vam to sada, prije negoli se dogodi, da vjerujete kad se dogodi.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	555	Gospodin slavno uskrsnu
ili	556	Krist iz groba ustade
Otpjevni psalam:	109	Neka te slave narodi
Prinosna:	237	Mir svoj, o Bože
ili	XVI	Nosimo dare
Pričesna:	XIX	Radujte se kršćani
	547	Uskrsnim nam ovim danom
	242	O sveta gozbo
Završna:	555.4 i 5	Ko cio raj mu srce sja

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, nebeskom Ocu, koji nam šalje Duha Svetoga Branitelja, utesimo se puni povjerenja te mu, uzdajući se u njegovo milosrđe, izrecimo ove prošnje:

1. Sveta Crkva na ovoj zemlji stremi vječ-nosti u nebesima. Daj da joj iskazivanje ljubavi prema svim ljudima bude nit vodi-lja svakidašnjeg poslanja, molimo te.
2. Svećenici se na razne načine trude pro-tumačiti Sveto Pismo. Nadahni ih svojim Duhom da mogu doprijeti do srca svakog vjernika, a još više nevjernika, molimo te.
3. Tvoj je Sin svojim učenicima podario nebeski mir. Daj da svi vladari i državnici spoznaju taj mir te ga svojim djelima nastoje uspostaviti i sačuvati među naro-dima, molimo te.
4. Često se s negativnošću osvrćemo na uspjehe drugih. Podaj nam shvatiti milost istinskog zajedništva u radovanju s bli-žnjima u njihovim danima sreće, molimo te.
5. Naši dragi pokojni čekaju da im se smiluješ. Uzvрати im svojom ljubavlju za svako nji-hovo dobro djelo u ovozemnosti te ih uvedi u svoje nebesko kraljevstvo, molimo te.

Oče nebeski, želimo živjeti u miru, ne uzne-mirujući svoja srca neprestanim nemirima koji nas okružuju sa svih strana. Molimo te da ove naše prošnje milostivo primiš i uslišiš te nas braniš svojim Duhom od svakoga zla. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Prisutnost koja ostaje. Glas koji ne prestaje govoriti

Utišini jedne večeri, dok sjenke svijeta polako padaju, u srcu tame koja najavljuje zoru, odzvanja glas koji ne pripada samo prošlosti. To je glas izgovorenih riječi u posebnom trenutku – za vrijeme Posljednje večere, neposredno prije Isusove muke. Taj trenutak, prožet tišinom pred oluju, zauvijek je obilježen snagom ljubavi i mira koje Isus ostavlja svojim učenicima.

To je glas ljubavi koja ne šuti ni pred izdajom, ni pred križem, ni pred smrću. Riječi koje čujemo nisu samo sjećanje, one su dah Života koji danas, ovdje i sada, dotiče naša srca. Taj glas izgovara Uskrsli Gospodin koji, po Duhu Svetome, govori i nama danas, jednako kao i zajednici svetog Ivana krajem I. stoljeća – zajednici zbunjenoj, progonjenoj, razočaranoj jer se Krist još nije vratio u slavi.

Kao kap rose u suhoj pustinji, kao svjetlo što se ne da ugasiti, tako Krist progovara i danas, noseći mir koji nije od ovoga svijeta, mir koji se ne lomi pod teretom straha ni tuge. To je živa prisutnost onoga koji je pobijedio smrt, prisutnost koja hrabri zbunjene, tješi slomljene i podiže pogled onima umornima od čekanja. Jer On koji je ljubio do kraja, i sada ljubi. I sada govori. Govori tebi. Govori meni. Govori Crkvi.

Otajstvo prisutnosti koja se ne pokazuje svijetu

Možda se i mi, poput Jude Tadeja, pitamo: »Gospodine, kako to da ćeš se očitovati nama, a ne svijetu?« (Iv 14,22)

Naime, tadašnji Židovi, kao i mnogi kasniji kršćani, očekivali su Isusa koji će se pojaviti »na oblacima nebeskim«, u slavi. Ali Isusov odgovor razbija to očekivanje: »Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti.« (Iv 14,23)

Krist se ne očituje svijetu spektaklom, nego prisnošću. Ulazi u srce onoga koji ljubi. Njegova prisutnost nije za pozornice svijeta, već za dubinu ljudske intime, gdje se Riječ prihvaća, živi i čuva. Tamo se zbiva najveće čudo: Bog se nastanjuje u čovjeku.

To nije puka teološka slika, nego ontološka istina: čovjek postaje hram, prebivalište Presvetog Trojstva. To je 'ontologija ljubavi' – ljubav nije samo etička kategorija, nego prostor u kojem Bog prebiva. Boga se ne ljubi iz dužnosti, nego iz slobode i predanosti, i upravo ta ljubav čini čovjeka sposobnim za Boga.

Tiha prisutnost Duha – glas koji poučava i podsjeća

Isus ne ostavlja svoje učenike same. Šalje Duha Svetoga, Branitelja, koji ima dvije ključne zadaće: *poučavati* i *podsjećati*.

Duh poučava, ne kao učitelj u školi, nego kao nutarnji glas. Ne donosi nove objave, već uvodi u dublje razumijevanje svega što je Isus rekao. U svakom vremenu, pred novim izazovima, Duh vodi Crkvu. On pomaže razabrati što bi Isus danas rekao. On oblikuje savjest i srce, i »vodi u svu istinu« (Iv 16,13)

Duh također *podsjeća*. Jer lako zaboravimo Isusove riječi – osobito one protivne logici svijeta: »Ljubite neprijatelje«, »Blago siromasima«, »Oprosti sedamdeset puta sedam«. Duh Sveti, poput tihe memorije Crkve, u pravom nas trenutku podsjeti na Kristovu riječ – osobito kad je najteže. Podsjeća nas tko smo u Bogu, dajući snagu da ostanemo vjerni onda kad sve izgleda besmisleno. Zato Isus kaže: »Neka se ne uznemiruje srce vaše i neka se ne straši.« To ne znači da nećemo imati strahove, nego da strah ne mora vladati našim srcem. I usred oluje, bolesti, nepravde, možemo

imati mir jer znamo tko je s nama: On, koji je obećao da neće otići zauvijek, nego da će doći u Duhu.

Kristov mir: tišina Božje prisutnosti u oluji

Isus ne nudi strategiju uspjeha, ne obećava sigurnost ni stabilnost. On im ostavlja mir. Ali to nije mir svijeta, koji ovisi o okolnostima, o sili, o ekonomiji ili politici. To je njegov mir – mir Raspetoga i Uskrsloga, mir koji izvire iz ljubavi koja ide do kraja, kroz tamu križa, i pobjeđuje upravo po predanju.

Taj mir ne uklanja križ, nego ga prožima. Ne ukida tamu, nego jamči prisutnost u tami. To je mir koji svijet ne razumije, jer nije rezultat dominacije, nego predanja. Njegov mir ne dolazi s vrha, nego odozdo – iz poniznosti, tišine, žrtve.

U vremenima kada je sve nesigurno, kad se tlo pod nogama trese, Krist ne nudi odgovor koji umiruje razum, nego prisutnost koja umiruje srce. »... mir vam svoj dajem.« – mir koji ulazi u naše rane i iznutra ih pretvara u prostor novog života.

U pastoralnoj praksi, pozvani smo ljude tješiti ne jeftinim riječima ili lažnim optimizmom, nego ih voditi prema ovom dubljem miru. Miru koji ne obećava bijeg, nego Božju prisutnost u svemu, i radosti i patnji. Samo iz takvog mira može izrasti autentično kršćansko svjedočanstvo.

Prisutnost koja ne odlazi

Isus kaže: »Kad biste me ljubili, radovali biste se što idem Ocu...« (Iv 14,28) To zvuči paradoksalno. Kako se radovati odlasku? Ali ovdje se otkriva duboka istina: ljubav ne posjeduje, nego otpušta. Isus ne odlazi da bi nestao, nego da bi bio još prisutniji – u Euharistiji, u svakom srcu, u zajednici koja moli i ljubi.

Njegovo Uzašašće ne znači udaljenost, nego transformaciju blizine. To nije nestanak, nego ulazak u dublju prisutnost. Po Duhu Svetome, on dolazi tiše nego prije, ali dublje nego ikad – ne izvana, nego iznutra. Više ga ne gledamo očima, ali ga srcem prepoznajemo. Njegova prisutnost više nije

Miguel Vagner, *Duh Sveti*, 1973.

ograničena ni vremenom ni prostorom, jer sada prebiva u nama, u svakom našem dahu, u svakoj molitvi, u svakom činu ljubavi. Pozvani smo postati ono o čemu Isus govori: dom Božji, mjesto gdje Krist prebiva, gdje Otac ljubi i gdje Duh Sveti govori. Taj hram nije sazdan od betona, cigle, kamena, nego od slušanja, ljubavi i vjernosti Riječi. On ne dolazi onome tko je savršen, nego onome tko ga ljubi. I to nije apstraktna ljubav, to je ljubav koja se pokazuje u vjernosti, u čuvanju njegove riječi.

Zato otvorimo vrata srca. Dopustimo da Riječ uđe. Da nas Duh podsjeti. Da nas Otac zagrlji. I tada, i samo tada, možemo osjetiti onaj mir koji »svijet ne može dati«, ali koji nitko ne može oduzeti.

Mario Kopjar

Uzašašće Gospodina našega Isusa Krista 29. svibnja 2025.

ULAZNA PJESMA

Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus kao što ste ga vidjeli da odlazi u nebo, isto će tako doći, aleluja. (Dj 1,11)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući Bože, obdari nas svetom radošću i zahvalom: Kristovo zašašće i naše je uzdignuće, jer smo u nadi svi pozvani u slavu, kamo je pred nama ušao Krist, naša Glava. Koji s tobom.

DAROVNA MOLITVA

Prinosimo ti, Gospodine, ovu žrtvu o časnom uzašašću tvoga Sina. Podaj, molimo te, da se po ovoj svetoj razmjeni darova i mi vinemo put nebesa. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta, aleluja! (Mt 28,20)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemogući vječni Bože, ti nam već ovdje na zemlji daješ udjela u nebeskom slavlju. Upravi, molimo te, kršćanska srca k nebu, gdje Krist kao prvi čovjek sjedi tebi s desna. Koji živi.

Prvo čitanje Dj 1,1-11

Početak Djela apostolskih

Prvu sam knjigu, Teofile, sastavio o svemu što je Isus činio i učio do dana kad je uznesen pošto je dao upute apostolima koje je izabrao po Duhu Svetome. Njima je poslije svoje muke mnogim dokazima pokazao da je živ, četrdeset im se dana ukazivao i govorio o kraljevstvu Božjem. I dok je jednom s njima blagovao, zapovjedi im da ne napuštaju Jeruzalema, nego neka čekaju obećanje Očevog »koje čujete od mene: Ivan je krstio vodom, a vi ćete naskoro nakon ovih dana biti kršteni Duhom Svetim«. Nato ga sabrani upitaše: »Gospodine, hoćeš li u ovo vrijeme Izraelu opet uspostaviti kraljevstvo?« On im odgovori: »Nije vaše znati vremena i zgone koje je Otac podredio svojoj vlasti. Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.« Kada to reče, bi uzdignut njima naočigled i oblak ga ote njihovim očima. I dok su netremice gledali kako on odlazi na nebo, gle, dva čovjeka stadoše kraj njih u bijeloj odjeći i rekoše im: »Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uznesen na nebo isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi na nebo.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 47,2-3.6-9

Pripjev: Uzlaži Bog uz klicanje, Gospodin uza zvuke trublje!

Narodi svi, plješćite rukama,
klićite Bogu glasom radosnim.
Jer Gospodin je to – svevišnji, strašan,
kralj velik nad zemljom svom.

Uzlaži Bog uz klicanje,
Gospodin uza zvuke trublje.
Pjevajte Bogu, pjevajte,
pjevajte kralju našem, pjevajte!

Jer on je kralj nad zemljom svom,
pjevajte Bogu, pjevači vrsni!
Bog kraljuje nad narodima,
stoluje Bog na svetom prijestolju.

Drugo čitanje Heb 9,24-28; 10,19-23

Čitanje Poslanice Hebrejima

Krist ne uđe u rukotvorenu svetinju, protulik one istinske, nego u samo nebo: da se sada pojavi pred licem Božjim za nas. Ne da mnogo puta prinosi samoga sebe kao što veliki svećenik svake godine ulazi u svetinju s tuđom krvlju; inače bi bilo trebalo da trpi mnogo puta od postanka svijeta. No sada se pojavio, jednom na

svršetku vjekova, da grijeh dokine žrtvom svojom. I kao što je ljudima jednom umrijeti, a potom na sud, tako i Krist: jednom se prinese da grijehe mnogih ponese, a drugi će se put – bez obzira na grijeh – ukazati onima koji ga iščekuju sebi na spasenje. Imamo dakle, braćo, slobodan ulaz u svetinju po krvi Isusovoj – put nov i živ što nam ga on otvori kroz zavjesu, to jest svoje tijelo; imamo i velikog svećenika nad kućom Božjom. Pristupajmo stoga s istinitim srcem u punini vjere, srdaca škropljenjem očišćenih od zle savjesti i tijela oprana čistom vodom. Čuvajmo nepokolebljivu vjeru nade jer je vjeran onaj koji daje obećanje.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 28,19a.20b

Podite i učinite mojim učenicima sve narode, govori Gospodin; ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.

Evanđelje Lk 24,46-53

Dok ih blagoslivljaše, uznesen bi na nebo.

Svršetak svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima:

»Ovako je pisano: 'Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih, i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima počevši od Jeruzalema.' Vi ste tomu svjedoci. I evo, ja šaljem na vas obećanje Oca svojega. Ostanite zato u gradu dok se ne obučete u silu odozgor.« Zatim ih izvede do Betanije, podiže ruke pa ih blagoslovi. I dok ih blagoslivljaše, rasta se od njih i uznesen bi na nebo. Oni mu se ničice poklone pa se s velikom radosti vrate u Jeruzalem te sve vrijeme u Hramu blagoslivljahu Boga.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	526.4-6 ili 525.4	Galilejci, što stojite
ili	553.1,5,6	Uskrsnu Isus doista
Otpjevni psalam:	536	Uzlazi Bog
Prinosna:	554.1-3 ili XXII	Isus je uskrsnuo
ili	XV	Oče, primi žrtvu ovu
Pričesna:	542.4	Evo ja sam s vama
	557.1-2,5-6	Pjevaj hvale, Magdaleno
	185	O Isuse, nebesa sjaj
Završna:	753	Do nebesa

MOLITVA VJERNIKA

Radujući se Kristovu uzašašću svome nebeskom Ocu, pripravimo svoja srca za primanje Božjeg Duha te u svoj zahvalnosti izrecimo vječnome Ocu svoje molitve:

1. Svetu Crkvu neprestano jačaš svojim Duhom. Učini je postojanom u vjeri i otvorenom za hrabro svjedočenje tvoga nauka u svim krajevima svijeta, molimo te.
2. Prije uzašašća tvoj je Sin blagoslovio svoje učenike. Blagoslovi svoju Crkvu svetim pastirima koji će izmoliti obilje tvoje milosti za sav vjerni narod, molimo te.
3. Dao si nam milost spoznaje Istine. Svim ljudima svijeta, koji te još nisu upoznali, daruj svoga Duha mudrosti kako bi mogli spoznati tvoju svemoć i neizmjernu ljubav prema svima, molimo te.
4. obraćenje duše i otpuštenje grijeha vode do svetosti života. Daj da sa svom poniznošću i skrušena srca često pristupamo sakramentu ispovijedi, molimo te.
5. Kristovo uzašašće donijelo je fizički rastanak s najdražima. Daj da nas njegova duhovna prisutnost hrabri u vršenju dobrih djela i ulijeva nadu u vječnost u tvome kraljevstvu, molimo te.

Vječni Oče, zahvaljujemo ti za milost Kristova predanja po kojem je cijeli svijet otkupljen od vječne propasti. Daj da se neprestano trsimo živjeti tako da svojim djelovanjem jednom zavrijedimo biti sudionicima nebeske slave koja nam je očitovana u Kristovu uzašašću u nebo.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sada ste vi na redu da nosite štafetu

Gospodinovo Uzašašće je posljednji čin Isusove smrti. Mogli bismo slobožno reći da je to posljednji Isusov pozdrav svojim, sličan onome koji smo mi pozvani dati na smrtnoj postelji. Očita je činjenica da Isus svoj posljednji pozdrav nije dao svojim dok je bio na križu – jer podno križa nisu bili prisutni. U trenutku Uzašašća Isus je želio stoga ostaviti izričaj ljubavi koja je uspjela povezati ljude.

Isus učenicima govori da ostaje s njima, iako fizički neprisutan, njegova trajna duhovna prisutnost je još značajnija od one tjelesne. To je stajalište koji mi često zane-marujemo. Međutim, u naš duhovni život je utkana svijest o prisutnosti Kristova duha u nama, što je moguće upravo zato što Isus nije fizički prisutan, u prostoru i vremenu. Da je prisutan u prostoru i vremenu, odnos bi bio drugačiji. Gotovo bismo pomislili da bi to bilo važnije. Ali to nije istina, jer fizička prisutnost nije najvažnija. Ona je potrebna na početku, to je početak.

Ne postoji doživljena prisutnost bez prostorno-vremenske prisutnosti. Ne možemo doživjeti nikoga ako ne doživimo odnose koji se sastoje od gledanja, blizine, pažnje, slušanja riječi... To je početak. Kroz pravu prisutnost rađa se odnos i ljubav koja želi obuhvatiti kad-tad i unutarne biće. Tako se stvara prisutnost na dubljoj, bogatijoj razini koja se ostvaruje u trenutku konačnog rastanka. Nečiji odlazak i/ili smrt omogućuju jednu novu i drugačiju prisutnost te nas usmjerava prema novome prihvaćanju stvarnosti – prisutnosti u odsutnosti.

Snagom Duha Svetoga

Danas čitamo početak Djela apostolskih, gdje se na sažeti način bilježe događaji prijelaznog razdoblja između Isusovog zemaljskog života i vremena Crkve. Tijekom uskrasnih ukazanja, Krist u određenom smislu predaje *štafetu* učenicima govoreći

im: »Sada ste vi na redu!« tim riječima započinje vrijeme Crkve, vrijeme javnog i hrabrog svjedočanstva, koje mora doprijeti do svih ljudi.

Za vrijeme svoga zemaljskog života, Isusov program bio je navještaj kraljevstva Božjeg (usp. *Mk* 1,15) i sada on tu zadaću predaje apostolima. U čemu se točno sastojala Isusova zapovijed o navještaju, nije rečeno. Jedini detalj koji Luka donosi jest da se ne smiju udaljavati iz Jeruzalema, već da čekaju ispunjenje obećanja, krštenje Duhom Svetim (r. 4-5). Na pitanje o uspostavi kraljevstva (r. 6), Isus im ne daje odgovora jer ono ne odgovara koncu vremena. Kraljevstvo je već započelo s Isusom, ali treba proći još mnogo vremena prije njegovog konačnog i potpunog dolaska. Novo doba koje će započeti dolaskom Duha Svetoga bit će obilježeno svjedočanstvom apostola koje će se proširiti sve do kraja zemlje (r. 8). To nije u našoj nadležnosti: vrijeme nije u našim rukama.

»Primit ćete snagu Duha Svetoga...«, govori im. Snagu za što? Da budu svjedoci. Čega? Svjedoci da im se dogodilo to da je Bog blagoslovio njihov život i da se to može dogoditi i svakome od nas. Svjedoci koji trebaju ulijevati povjerenje drugima kada posumnjaju ili više ne vjeruju.

Scena Uzašašća na koncu prikazuje Isusa koji uzlazi na nebesa, a oblak ga otima pred očima učenika. Oblak koji je vodio Židove na putu kroz pustinju i pravio im sjenu sada *skriva* Uskrsloga. Poruka je to da treba naučiti drugi jezik, drugačiju gramatiku, treba naučiti živjeti s odsutnošću. Oblak označava kraj Isusove vidljive prisutnosti u svijetu i početak unutarnje prisutnosti u svakom muškarcu i ženi koji ga prihvaćaju.

Donum per-donum

Današnja služba riječi pred nas donosi i kraj Lukinog evanđelja: »Ovako je pisano:

‘Krist će trpjeti i, treći dan, ustati od mrtvih, i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje na otpuštenje grijeha... Vi ste tome svjedoci.« Učenici su pozvani biti svjedocima uskrsnuća, ali ne samo njega, nego ponajprije, oprostjenja grijeha! Isus obećava apostolima poslati svoga Duha za kojeg znamo da je savršeni dar (lat. *donum*) Očeve ljubavi kao onaj koji daje moć opraštati grijeha (lat. *per-donum*). Nakon ovog obećanja Krist se *odjeljuje* od svojih »blagoslivljajući ih«, potvrđujući time novost stvorenja koja se ostvaruje. Bog je, naime, već na prvoj stranici Knjige Postanka blagoslovio čovjeka i ženu, učinivši ih tako plodnima, sposobnima surađivati u djelu stvaranja. Uskrsli ponovno stvara čovjeka rađajući ga za božanski život, sposoban pretvoriti zlo u dobro oprostom, i blagoslivlja ga da bude sposoban i za ovo ponovno stvaranje opraštenjem grijeha. Ako smo Kristovi svjedoci, to smo kroz našu sposobnost praštanja, sve do te mjere da možemo reći onome tko nas vrijeđa: ti si sa mnom u raju mog dubokog srca, gdje me Otac prihvaća s tobom, bez osuđivanja. Ostavljajući nas nasljednicima i svjedocima svog oprosta, Krist je promijenio smisao povijesti: čovjek može izaći iz mehanizma osvete i straha jer je smrt, posljedica grijeha, pobijeđena.

Radost na cilju

Evangelje završava riječima: »Vratiše se u Jeruzalem s velikom radošću te su sve vrijeme u Hramu blagoslivljali Boga« (r. 53). Oproštaj od Uskrsloga nije bio za njih tužan oproštaj, već oproštaj uz povjereni im zadatak, poslanje puno povjerenja koje je učenicima dalo novu snagu.

Svaka promjena u našem životu donosi strah od onoga što bi se moglo dogoditi, nedostatak povjerenja u život. Temeljni

Francisco Camilo, *Uzašašće Kristovo*, 1651.

uvjet za prolazak kroz ove situacije je povjerenje u Boga. Imati povjerenja u Boga znači da kroz životnu novost otkrijemo bogatstvo života koje nas vodi na drugu razinu postojanja. U tome je bitno prihvaćati neizvjesnosti kroz novosti koja prodire do dubine bića. Konačni cilj će za vjernika u tome biti sigurno pozitivan. Pravi Učitelj je onaj koji zna nestati, prepuštajući drugima da, s onim što su naučili od njega, idu svojim putem. Uzašašće je polazišna točka za činjenje konkretnog dobra, mogućeg u ovom životu, i za izvršavanje djela Isusovih, pa čak i većih, kako je On rekao!

Andelo Maly

Sedma vazmena nedjelja

1. lipnja 2025.

ULAZNA PJESMA

Slušaj, Gospodine, glas moga vapaja. Moje mi srce govori: »Traži lice njegovo!« Da, lice tvoje, Gospodine, ja tražim, aleluja. (Ps 27,7-9)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, mi vjerujemo da je Spasitelj ljudskog roda sada s tobom u slavi. Usliši nam molitvu: daj da iskusimo njegovu prisutnost s nama do svršetka svijeta, kako je obećao. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Primi, Gospodine, žrtvene prinose i molitve svojih vjernika. Daj da po ovoj svetoj službi i mi prijeđemo u nebesku slavu. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Molim te, Oče, da budu jedno kao što smo mi jedno, aleluja! (Iv 17,22)

POPRIČESNA MOLITVA

Usliši nas, Bože, naš Spasitelju, i po ovim nam svetim otajstvima učvrsti nadu da će se na svemu tijelu Crkve dovršiti što je počelo u Kristu, našoj Glavi. Koji s tobom.

Prvo čitanje Dj 7,55-60

Vidim Sina Čovječjega zdesna Bogu.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Stjepan, pun Duha Svetoga, uprije pogled u nebo i ugleda slavu Božju i Isusa gdje stoji zdesna Bogu pa reče: »Evo vidim nebesa otvorena i Sina Čovječjega gdje stoji zdesna Bogu.« Vičući iza glasa, oni zatisnuše uši i navališe jednodušno na njega. Izbaciše ga iz grada pa ga kamenovahu. Svjedoci odložise haljine do nogu mladića koji se zvao Savao. I dok su ga kamenovali, Stjepan je zazivao: »Gospodine Isuse, primi duh moj!« Onda se baci na koljena i povika iza glasa: »Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!« Kada to reče, usnu.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 97,1-2b.6-7c.9

Pripjev: Gospodin kraljuje, Svevišnji – nad svom zemljom.

Gospodin kraljuje: neka kliče zemlja, nek se vesele otoci mnogi; pravda i pravo temelj su prijestolja njegova.

Nebesa navješćuju pravednost njegovu,
svi narodi gledaju mu slavu.
Poklonite mu se, svi bozi!

Jer ti si, Gospodine,
Svevišnji – nad svom zemljom,
visoko, visoko nad bozima svima.

Drugo čitanje Otk 22,12-14.16-17.20

Dodi, Gospodine Isuse!

Čitanje Otkrivenja svetog Ivana apostola

Ja, Ivan, čuh glas koji mi govoraše:

»Evo, dolazim ubrzo i plaća moja sa mnom: naplatit ću svakom po njegovu djelu! Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, Početak i Svršetak! Blago onima koji peru svoje haljine: imat će pravo na stablo života i na vrata će smjeti u grad!«

»Ja, Isus, poslao anđela svoga posvjedočiti ovo po crkvama. Ja sam korijen i izdanak Davidov, sjajna zvijezda Danica.«

I Duh i Zaručnica govore: »Dođi!« I tko ovo čuje, neka rekne: »Dođi!« Tko je žedan, neka dođe; tko hoće, neka zahvati vode života zabadava!

Svjedok za sve ovo govori: »Da, dolazim ubrzo!«

Amen! Dođi, Gospodine Isuse!

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 14,18

Neću vas ostaviti kao siročad, govori Gospodin: idem i doći ću k vama, radovat će se srce vaše.

Evanđelje Iv 17,20-26

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Isus podiže oči k nebu i pomoli se:

»Oče sveti, ne molim samo za ove nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene: da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao. I slavu koju si ti dao meni ja dadoh njima: da budu jedno kao što smo mi jedno – ja u njima i ti u meni, da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio.

Oče, hoću da i oni koje si mi dao budu gdje sam ja, da i oni budu sa mnom: da gledaju moju slavu, slavu koju si mi dao jer si me ljubio prije postanka svijeta.

Oče pravedni, svijet te nije upoznao, ja te upoznah; a i ovi upознаše da si me ti poslao. I njima sam očitovao tvoje ime, i još ću očitovati, da ljubav kojom si ti mene ljubio bude u njima – i ja u njima.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	5/2012	Slušaj Gospodine
ili	XXI	Na nebu zora rudi
Otpjevni psalam:	ŽV 5/2007 ili 5/2010	Gospodin kraljuje
Prinosna:	558	Pobjedni dan slavimo
ili	239-240	Danas Isus
Pričesna:	260	O da bude radost
	544	Na gozbu Kralja Jaganjca
	529 ili 158	Vječna je ljubav njegova
Završna:	558. 4 i 5	Kriste, novi Adame
ili	756	U slavu svetog Srca

MOLITVA VJERNIKA

Braće i sestre, nadajući se vječnome životu u zajedništvu s Kristom, skrušena se srca obratimo vječnome Ocu te ga zamolimo:

1. Tvoj te Sin moli da svi vjerni iskuse jedinstvo. Svetu Crkvu učini revnom navjestiteljicom tvoje Istine da može svijet upoznati s tvojom neizmjernom ljubavlju prema svim ljudima, molimo te.
2. Sveti Stjepan je hrabro podnio mučeništvo ispovijedajući vjeru. Ohrabri svećenike da, usprkos svakodnevnim poniženjima, neumorno svjedoče pripadnost tebi, molimo te.
3. Danas Crkva obilježava Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija. Daj da svaka komunikacija u sebi nosi poruku tvoje ljubavi te naviješta milost spasenja svake duše koja te prihvati, molimo te.
4. Često vjeru prilagođavamo sebi i svojim potrebama. Daj da odbacimo vlastite pogodne predodžbe tvoje ljubavi te se u zajedništvu s vjernima držimo tvoga istinskog nauka, molimo te.
5. Duše naših pokojnih vane za tvojim milosrđem. Podari nam snage neumorno moliti za pokoj i spasenje svih vjernih duša, molimo te.

Oče vječni, ponizno te molimo da ove naše prošnje uslišiš te nas učiniš dostojnima primiti posinjenje koje te tvoj Sin moli. Vjerujući u vječnost i nadajući se spasenju duše, podaj nam živjeti čestito i kročiti stazama pravednosti.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sjedinjeni u ljubavi

Prvo čitanje pred nas donosi lik Stjepana, prvog kršćanskog mučenika, koji je »pun milosti i snage činio velika čudesa i znamenja u narodu« (Dj 6,8) i s kojim su neki od Židova pokušavali raspravljati »ali nisu mogli odoljeti mudrosti i Duhu kojim je govorio« (6,10). Tako je već i njegovo djelovanje snažno obilježeno Duhom Svetim. Pod lažnom optužbom da govori »protiv Mojsija i protiv Boga« (6,11), Stjepan je doveden pred židovsko Vijeće, gdje ga je ispitivao Veliki svećenik. Stjepanov je odgovor sjajan primjer kršćanskog navještaja vjere koji je duboko ukorijenjen u židovskoj vjeri i Starom zavjetu (7,2-53). I, dok je on bio pun mudrosti i Duha, svojim istražiteljima ovako predbacuje: »Tvrdovrati i neobrezanih srdaca i ušiju, vi se uvijek opirete Duhu Svetomu... vi koji po anđeoskim uredbama primiste Zakon, ali ga se niste držali« (7,51-53). Na taj način Djela apostolska potvrđuju da je kršćanski navještaj pravi nastavak Staroga zavjeta. I sam pisac Djela apostolskih, evanđelist Luka, u svome evanđelju više puta naglašava da se sve u vezi Isusa Krista dogodilo da bi se »ispunila Pisma«. To Židovi koji optužuju i sude Stjepanu nisu znali prepoznati. Oglušili su se Duhu Svetomu. S druge strane, i tako počinje ovonedjeljno čitanje, za Stjepana se ponovno naglašava da je »pun Duha Svetoga« kad gleda u nebo gdje vidi »slavu Božju i Isusa gdje stoji zdesna Bogu« (7,55). To je onaj isti Isus kojega su na kraju Lukina evanđelja i na početku Djela apostolskih učenici vidjeli kako je uzdignut u nebo i kako ulazi u oblak, znak Božje slave.

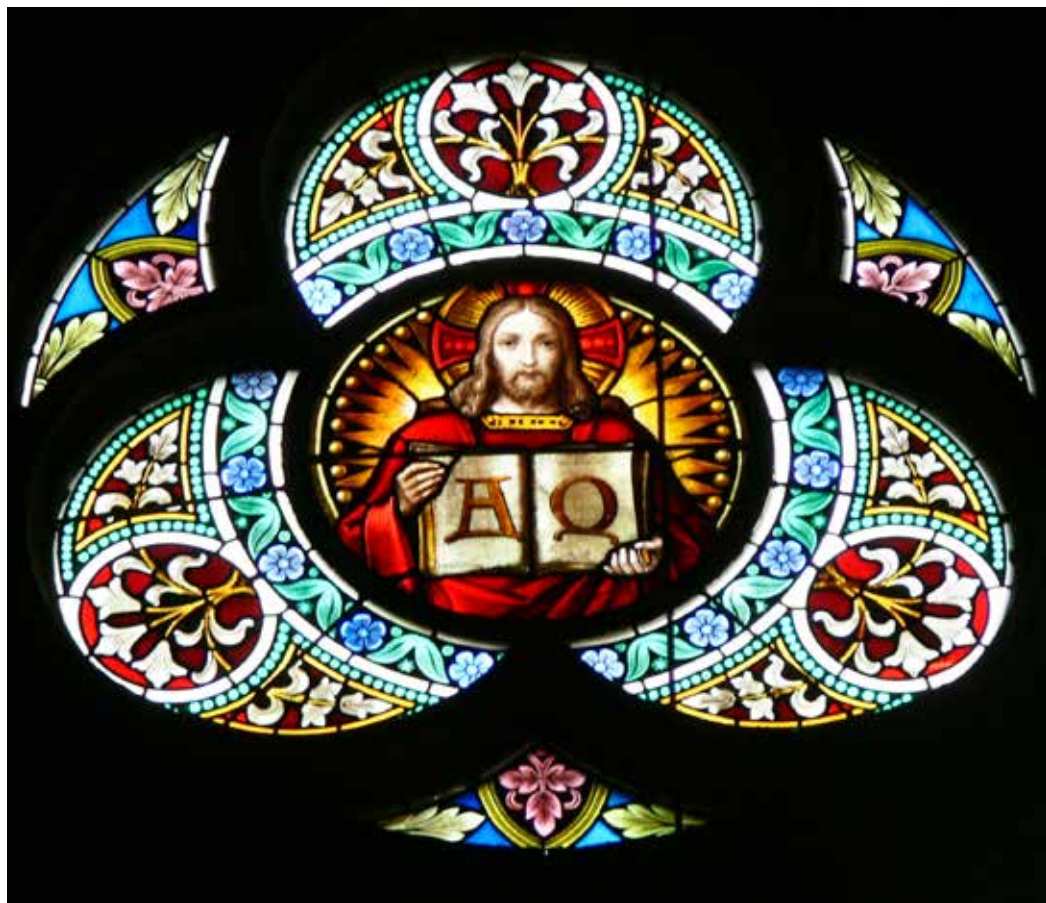
Isus uz svoga sljedbenika

Isus, koji je uzašao Ocu, sada je po svome Duhu prisutan i blizak svome progonjenom sljedbeniku. Još i više, Isus »stoji« zdesna Bogu. Taj njegov stav označuje da je riječ

o sudu. Pred nama je slika Oca koji sjedi na tronu poput suca, a Isus stoji s njegove desne poput svjedoka mučeništva koje će nastupiti, ali i poput odvjetnika. Činjenica da je Stjepan ispunjen Duhom Svetim potvrđuje Isusov navještaj o Obećanju što će ga Otac dati svojim učenicima (Lk 24,49). U svome obraćanju ljudima oko sebe Stjepan Isusa naziva Sinom Čovječjim. Sinoptici ovaj naziv daju Isusu u dvije vrste tekstova. Daju mu ga u tekstovima u kojima Isus navješćuje svoju muku i smrt, čime se želi naglasiti Isusova krhkost i sličnost čovjeku. Isti naslov sinoptički evanđelisti daju Isusu i u navještajima eshatološke pobjede gdje je Isus prikazan kao pobjednički Sin Čovječji iz viđenja proroka Daniela (usp. Dn 7,13). Ovdje se te dvije uporabe stapaju. Isus je Sin Čovječji ukoliko je već i sam prošao kroz muku i smrt kroz koje mora proći Stjepan, ali je i Sin Čovječji ukoliko je pobijedio smrt i daje pobjedu onome koji ide njegovim putem. Na Stjepanove riječi prekida se svaka regularnost sudskog postupka pred Vijećem a nastupa linč. Svjetina ga izvodi i kamenuje izvan grada (Dj 7,58). Lažni svjedoci koji su naveli krive optužbe protiv Stjepana (6,13-14) odlažu haljine, jer oni sami moraju baciti prvi kamen (usp. Pnz 17,7). Taj prizor služi Luki da uvede u priču lik Savla koji će kasnije uzeti ime Pavao. I on je ovdje među progoniteljima prvih kršćana, no to je znak snage Krista koji može promijeniti i »tvrdu šiju i neobrezana srca.« Svojim usklikom: »Gospodine Isuse, primi duh moj!« (Dj 7,59) i molitvom: »Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!« (7,60), Stjepan se do kraja poistovjećuje s Isusom (Lk 23,46; 23,34).

Jedinstvo s Bogom

Evanđeoski odlomak, koji govori upravo o tom poistovjećivanju, dio je Isusove »Velikosvećeničke molitve« neposredno prije no

Nep. autor, *Proslavljeni Krist* (detalj u vitraju, katedrala, Linz), 1884 .

što će početi njegova muka. Ovaj dio odnosi se na »one koji će na njihovu riječ«, to jest na propovijed apostola, vjerovati u Isusa (Iv 17,20). Na osobiti način Isus moli za njihovo jedinstvo, kako bi tim jedinstvom mogli buditi vjeru u Isusovo poslanje. Uzor su toga jedinstva Otac i Sin koji su savršeno jedno. Kršćani postižu svoje međusobno jedinstvo tako što čvrsto ostaju sjedinjeni sa Sinom i s Ocem (17,21). Toliko je snažno to združivanje s Bogom, da kršćani sudjeluju i na Božjoj slavi koju po Kristu primaju (17,22). Važnost, pak, jedinstva očituje se u odnosu prema svijetu: tek će jedinstveni kršćani dovesti do toga da »svijet upozna« da je Kristovo poslanje od Oca i da je to izraz Očeve ljubavi prema ljudima. Isusova se molitva nastavlja prošnjom ne više za

zemaljsko jedinstvo među kršćanima, nego za vječno jedinstvo s Bogom, gdje će gledati slavu Kristovu, koju je i on primio zato što ga je Otac ljubio »prije postanka svijeta« (17,24). Ovu Očevu ljubav prepoznaje samo Sin i oni koji su njegovi, oni kojima je Sin očitovao njegovo ime. »Ime« označava osobu, pa je Sin svojim učenicima objavio samoga Oca, objavio ga je kao Ljubav. Doista, on je »ljubav i i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje, i Bog u njemu« (1Iv 4,16). Bog – Ljubav stvara jedinstvo među božanskim osobama, stvara jedinstvo između Boga i ljudi i stvara jedinstvo među ljudima. Oni koje je Sin pozvao i kojima je objavio Oca pozvani su na tu ljubav odgovoriti svojom ljubavlju i tom ljubavlju svjedočiti vjeru.

Darko Tepert

Nedjelja Pedesetnice. Duhovi

8. lipnja 2025.

ULAZNA PJESMA

Ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji prebiva u nama, aleluja. (Rim 5,5; 10,11)

ZBORNA MOLITVA

Bože, ti otajstvom današnje svetkovine posvećuješ u svakom plemenu i narodu cijelu Crkvu. Izlij na sav svijet darove svoga Duha: što si svojom dobrotom učinio na počecima Crkve to i danas izvrši u srcu svojih vjernika. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Ispuni, Gospodine, obećanje svoga Sina: nek nas Duh Sveti uvede u otajstvo ove žrtve i otvori nam svu istinu. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Svi se napuniše Duha Svetoga, razglašavajući veličanstvena djela Božja, aleluja. (Dj 2,4.11)

POPRIČESNA MOLITVA

Bože, ti svojoj Crkvi dijeliš dare nebeske; čuvaj u nama milost koju si dao, da dar Duha Svetoga vazda u nama djeluje, a duhovna hrana unaprijedi djelo vječnog otkupljenja. Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 2,1-11

Čitanje Djela apostolskih

Kad je došao dan Pedesetnice, svi su bili zajedno na istome mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar. Ispuni svu kuću u kojoj su bili. I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti.

A u Jeruzalemu su boravili Židovi, ljudi pobožni iz svakog naroda pod nebom. Pa kad nasta ona huka, strča se mnoštvo i smete jer ih je svatko čuo govoriti svojim jezikom. Svi su bili izvan sebe i divili se govoreći: »Gle! Nisu li svi ovi što govore Galilejci? Pa kako to da ih svatko od nas čuje na svojem materinskom jeziku? Parti, Međani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi i sljedbenici, Krećani i Arapi – svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 104,1ab.24ac.29bc-31.34

Pripjev: Pošalji Duha svojega, Gospodine, i obnovi lice zemlje!

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina!
Gospodine, Bože moj, silno si velik!
Kako su brojna tvoja djela, Gospodine!
Puna je zemlja stvorenja tvojih.

Ako dah im oduzmeš, uginaju
i opet se u prah vraćaju.
Pošalješ li dah svoj, opet nastaju
i tako obnavljaš lice zemlje.

Neka dovijeka traje slava Gospodnja:
nek se raduje Gospodin u djelima svojim!
Bilo mu milo pjevanje moje!
Ja ću se radovati u Gospodinu.

Drugo čitanje Rim 8,8-17

Svi koje vodi Duh Božji sinovi su Božji.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo: Oni koji su u tijelu ne mogu se Bogu svidjeti. A vi niste u tijelu, nego u Duhu, ako Duh Božji prebiva u vama. A nema li tko Duha Kristova, taj nije njegov. I ako je Krist u vama, tijelo je doduše mrtvo zbog grijeha, ali Duh je život zbog pravednosti. Ako li Duh onoga koji uskrisi Isusa od mrtvih prebiva u vama, Onaj koji uskrisi Krista od mrtvih oživit će i smrtna tijela vaša po Duhu svome koji prebiva u vama.

Dakle, braćo, dužnici smo, ali ne tijelu da po tijelu živimo! Jer ako po tijelu živite, umrijeti vam je, ako li pak Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete. Svi koje vodi Duh Božji sinovi su Božji. Ta ne primiste duh robovanja da se opet bojite, nego primiste Duha posinstva u kojem kličemo: »Abba! Oče!« Sâm Duh susvjedok je s našim duhom da smo djeca Božja; ako pak djeca, onda i baštinici, baštinici Božji, a subaštinici Kristovi, kada doista s njime zajedno trpimo, da se zajedno s njime i proslavimo.

Riječ Gospodnja.

Posljednica: Dođi, Duše Presveti

Pjesma prije evanđelja

Dođi Duše Sveti, napuni srca svojih vjernika; i oganj svoje ljubavi u njima užezi!

Evanđelje Iv 14,15-16.23b-26

Duh Sveti poučavat će vas o svemu.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek. Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti. Tko mene ne ljubi, riječi mojih ne čuva. A riječ koju slušate nije moja, nego Oca koji me poslao.

To sam vam govorio dok sam boravio s vama. Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	526.7-9	Duh Gospodnji ispunja svemir
ili	226.1	Od sva se četiri vjetra
Otpjevni psalam:	537	Pošalji Duha svojega
Posljednica:	540 (541)	Dođi, Duše Presveti
Prinosna:	VI	Izvore vode žive
ili	226.2-3	Tisuću zrnaca skupa
Pričesna:	542.5	Svi se napuniše
	260	O da bude radost
	552	O dođi, Stvorče
Završna:	565	Milost Duha Svetog

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, moleći nebeskog Oca da nas u svojoj očinskoj brižnosti i ljubavi ispuni darovima svoga Svetog Duha, izrecimo mu iskrene prošnje:

1. Kristovi su učenici u zajedništvu čekali i molili za dar Duha. Daj da sveta Crkva neprestano njeguje zajedništvo vjernih usmjeravajući ih prema nebeskoj domovini, molimo te.
2. Crkva plovi nestalnim morima k nepoznatoj sutrašnjici. Obdari svećenike svojim Duhom da mogu hrabro i nepokolebljivo voditi vjerno stado u svim izazovima koje budućnost nosi, molimo te.
3. Mnogi te odbijaju upoznati i prihvatiti kao svog Stvoritelja. Zapali plamen svoje ljubavi u njihovim srcima te im podari milost obraćenja, molimo te.
4. Mladi ovih dana primaju sakrament svete Potvrde. Svojim ih Duhom vodi te učini postojanim kršćanima, spremnima na hrabro svjedočenje vjere riječju i djelima, molimo te.
5. Ljudski rad potreba je i blagoslov. Posveti sve ruke koje svojim radom zarađuju svagdanji kruh, kao i sva polja koja svojim urodom donose radost ljudskim dušama, molimo te.

Nebeski Oče, dok ti zahvaljujemo za dar tvoga Duha kojim nas jačaš da bismo se hrabro nosili sa svim izazovima svaki-danšnje, molimo te da ove naše iskrene prošnje poslušáš i u svojoj ih neizmjernoj dobroti uslišiš.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Uskrsli svojima daruje Duha Svetoga

Obećanje koje je Isus dao svojim učenicima na posljednjoj večeri: »Neću vas ostaviti kao siročad; doći ću k vama.« (Iv 14,18) ispunja se odmah nakon njegova uskrsnuća. Sve, međutim, počinje strahom učenika. Zatvoreni su i boje se Židova. Ivan ne povezuje njihov strah izravno s događajem toga jutra u koji su bili uključeni i Petar i učenik koga je Isus ljubio. No, kako nitko od njih još nije susreo uskrsloga Učitelja, vjerojatno je da im se strah povećao nakon što su Petar i Ivan pronašli prazan grob i povjerovali Mariji Magdaleni da je netko nepoznat uzeo Gospodina iz groba i da nitko ne zna gdje ga je stavio.

Strah izolira. Učenici su izolirani od svijeta. Bez Učitelja su odvojeni od svijeta i u strahu. Strah je strah od Židova. U ovom je strahu moguće nazreti strah Ivanove zajednice koja je bila isključena iz sinagoge i doživljavala ponižavanje i progonstva. No, odvojenost od svijeta ima i drugu stranu. U njoj se naznačuje Crkva. Doći će im Uskrsli i njihova će se izoliranost pretvoriti u zajedništvo ispunjeno radošću.

Uskrsli dolazi jer to on sam hoće. Ne dolazi zbog toga što su ga učenici zazivali u molitvi. Doći će među njih unatoč zatvorenim vratima i stati u sredinu. Tijelo u grobu nije stajalo. Bilo je položeno. Ležalo je. Sada Uskrsli stoji u sredini. Uskrsli nije samo oživljeni. Uskrsli je proslavljeni. Sada im dolazi s obećanim Duhom.

Dočim dođe pozdravlja ih pozdravom mira. Time im srca odmah oslobađa od straha. To je prvi znak da su Kristovo uzdignuće na križ, smrt i uskrsnuće povezani s mirom. Mir je plod križa i uskrsnuća. Učenici nakon Kristove smrti i uskrsnuća ne stoje više pod okloпом straha, nego u ozračju mira.

Učitelj će im pokazati svoje probodene ruke i bok i to će u učenicima izazvati radost. Najprije stoga što će po ranama prepoznati

Učitelja, a potom što će reagirati na darovani mir prijelazom iz straha u radost. Tako će se ispuniti ono što im je rekao prije rastanka: »...sad ste u žalosti, no ja ću vas opet vidjeti; i srce će vam se radovati i radosti vaše nitko vam oteti neće.« (Iv 16,22).

Nakon pozdrava Isus im kaže da ih šalje na isti način kako je njega poslao Otac. Otac je poslao Sina i on je dovršio svoje poslanje. Sada Isus odlazi iz svijeta i šalje svoje učenike. Svrha je poslanja uvijek ista: proširenje po cijelome svijetu objave koju je na svijet donio Krist. On nije Otac, ali on na savršen način predstavlja Oca. Otac je bio u njegovim riječima i djelima na savršen način prisutan. Na sličan način će Isusovi učenici predstavljati Krista. Oni nisu Krist, ali u njihovim će riječima i djelima biti on prisutan. Učenici su sada nositelji objave koja se dogodila utjelovljenjem Logosa. Kao što je Kristova objava bila u službi čovjeku tako je poslanje učenika u službi svijetu.

Nakon poslanja Isus svojim daje Duha Svetoga. Duha koji je na Isusa sišao na početku evanđelja sada Isus daje svojim. Ovo je zapravo događaj pedesetnice u Ivanovu evanđelju. Kod Ivana su tako Uskrs i Duhovi isti događaj. U njemu leži ideja da Isus koji je došao na svijet i objavio Oca sada otvara novu epohu Duha. Time se ispunja obećanje dano u Isusovu oproštajnom govoru nakon posljednje večere. Isus Duha daje svim učenicima. Duh nije vezan ni za neko posebno mjesto u Crkvi ni uz neku posebnu službu.

Način kako Isus podjeljuje Duha podsjeća na stvaranje čovjeka opisano u Knjizi postanka. Tamo je Bog prvom čovjeku u nosnice udahnuo dah života i on je postao živom dušom (Post 2,7). Ovdje je riječ o novom stvorenju. Isus je dahnio u učenike govoreći: »Primate Duha Svetoga.« (Iv 20,22). Davanjem Duha Isus svojim daje život u punini. On je zbog toga i došao.

Vincenzo Meucci, *Izliv Duha Svetoga*, 1753.–1764.

»Kradljivac dolazi samo da ukrade, zakolje i pogubi. Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju.« (Iv 10,10).

Sljedeće što će Uskrsli učiniti bit će podjela punomoći opraštanja grijeha. Opraštanje grijeha je povezano s poslanjem i s podjelom Duha. Grijeh je prvenstveno u odbijanju objave koju je donio Sin Božji.

Ovdje u podnožju leži i osvjetljenje ljudske sposobnosti da se odvoji od zla. Čovjek se vrlo lako uza nj priveže. Čovjek je biće koje svaku naneseu nepravdu može zadržati u sebi i svoje pamćenje vezati uz zla svijeta. To ljudi često čine. Imaju opravdanja u shvaćanju sebe samih kao žrtve.

Uskrsli koji je sam podnio grozne nepravde pokazuje da ljudi imaju i drugu sposobnost. Ona je važnija i dublja. Čovjek se može odvojiti od nepravdi i zla i živjeti u slobodi. To je način kako se Uskrsli odnosi prema zlima koja su njega zadesila. Pokazuje svojim rane, ali nije ogorčen. Ne priča o sebi kao žrtvi. Pojavljuje se kao proslavljeni i uzvišeni. Pokazuje snagu opraštanja grijeha. I svojim kaže da silom Duha Svetoga kojega im on podaruje mogu činiti isto.

Latentna ljudska mogućnost odvajanja od zla i opraštanja grijeha silom Duha Svetoga postaje živa i djelotvorna u svijetu kada se Isusovi učenici odvaže na prihvatanje Duha Svetoga, odvajanje od zla i opraštanje grijeha.

Kada Crkva na Pedesetnicu čita ovaj ulomak Ivanova evanđelja, ona uprisutnjuje Kristovo uskrsnuće, silazak Duha, početak djelovanja Crkve i ponovo osvještuje svoj važni zadatak: pronijeti cijelim svijetom objavu zbog koje je Krist došao na svijet, radi koje je bio uzdignut na križ i ubijen i radi koje ga je Otac uskrisio. Podjednako posvještuje i svoje poslanje kao i svoj zadatak da silom Duha kojega je primila od Uskrsloga svijetom pronese snagu opraštanja. Svijet ne pozna snažniju sliku pobjede života nad smrću od Kristova uskrsnuća, dublje odvajanje od zla svijeta od Kristovih rana na uskrsnome tijelu koje ga ne nukaju na osvetu, nego na dolazak svojim s darom Duha Svetoga i bolji izlaz iz zala svijeta od opraštanja. Oni kojima je to darovano darom Duha Svetoga imaju zadatak to prenijeti do svih kojima je to još uvijek skriveno.

Ante Vučković

Svetkovina Presvetoga Trojstva

15. lipnja 2025.

ULAZNA PJESMA

Blagoslovljen budi Bog Otac,
i jedinorođeni Božji Sin, i
Sveti Duh za milosrđe
koje nam je iskazano.

ZBORNA MOLITVA

Bože Oče, poslao si na svijet
svoga Sina, Riječ istine,
i Duha posvetitelja,
da ljudima objaviš tajnu
svoga života. Udijeli nam
da ispovijedamo pravu vjeru,
priznajemo slavno i vječno
Trojstvo te se klanjamo tebi,
svemogućem i jedinom
Bogu.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine Bože naš,
zazivamo tvoje sveto ime
da posvetiš ove darove.
Učini da i mi postanemo
vječni prinos tebi.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Budući da ste sinovi, odasla
Bog u srca vaša Duha Sina
svoga koji kliče: Abba! Oče!
(Gal 4,6)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine Bože naš, daj
da nam bude na spasenje
tijelu i duši ova pričest
i vjera u tvoje vječno
Trojstvo i jedinstvo
koju smo ispovjedili.
Po Kristu.

Prvo čitanje Izr 8,22-31

Prije nastanka zemlje Mudrost već bijaše rođena.

Čitanje Knjige mudrih izrekâ

Ovo govori Mudrost Božja: »Gospodin me stvori kao počelo svoga djela, kao najraniji od svojih čina, u pradoba; oblikovana sam još od vječnosti, odiskona, prije nastanka zemlje. Rodih se kad još nije bilo pradubina, dok nije bilo izvora obilnih voda. Rodih se prije nego su utemeljene gore, prije brežuljaka. Kad još ne bijaše načinio zemlje, ni poljana, ni početka zemaljskom prahu; kad je stvarao nebesa, bila sam nazočna, kad je povlačio krug na licu bezdana. Kad je u visini utvrđivao oblake i kad je odredio snagu izvoru pradubinâ; kad je postavljao moru njegove granice da mu se vode ne preliju preko obala, kad je polagao temelje zemlji: bila sam kraj njega, kao graditeljica, bila u radosti, iz dana u dan, igrajući pred njim sve vrijeme; igrala sam po tlu njegove zemlje, i moja su radost djeca čovjekova.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 8,4-9

Pripjev: Gospodine, Bože naš, divno li je ime tvoje po svoj zemlji!

Gledam ti nebesa, djelo prstiju tvojih,
mjesec i zvijezde što ih učvrsti –
pa što je čovjek da ga se spominješ,
sin čovječji te ga pohađaš?

Ti ga učini malo manjim od anđelâ,
slavom i čašću njega ovjenča.

Vlast mu dade nad djelima ruku svojih,
njemu pod noge sve podloži.

Ovce i svakolika goveda,
i zvijeri poljske k tome,
ptice nebeske i ribe morske
i što god prolazi stazama morskim.

Drugo čitanje Rim 5,1-5

K Bogu po Kristu, u ljubavi izlivenoj po Duhu Svetomu.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo: Opravdani vjerom, u miru smo s Bogom po Gospodinu našem Isusu Kristu. Po njemu imamo u vjeri i pristup u ovu milost u kojoj stojimo i dičimo se nadom slave Božje. I ne samo to! Mi se dičimo i u nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanošću nadom. Nada pak ne postiđuje. Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Otk 1,8

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu,
Bogu koji jest, koji bijaše i koji dolazi!

Evanđelje Iv 16,12-15

Sve što ima Otac, moje je; Duh Sveti od mogega će uzimati i navješćivati vama.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima:

»Još vam mnogo imam kazati,
ali sada ne možete nositi.

No kada dođe on – Duh istine –

upućivat će vas u svu istinu;

jer neće govoriti sam od sebe,

nego će govoriti što čuje i navješćivat će vam

ono što dolazi. On će mene proslavljati

jer će od mogega uzimati i navješćivati vama.

Sve što ima Otac, moje je.

Zbog toga vam rekoh:

od mogega uzima i – navješćivat će vama.«

Riječ Gospodnja.

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, stojeći pred otajstvom naše vjere, trojedinim Bogom, želimo proniknuti darom vjere u dubinu tog otajstva, stoga iskrenim prošnjama zavapimo Bogu Ocu:

1. Spoznanje Presvetog Trojstva proizlazi iz duboke vjere. Daj da sveta Crkva nepokolebljivo štiti nauk tvoga Sina i čvrsto prijanja uz otajstva svete vjere, molimo te.
2. Tvoj je Sin učenike upućivao u istinu. Biskupe, svećenike i đakone blagoslovi darom mudrosti da mogu ispravno shvatiti i razborito tumačiti Kristov nauk, molimo te.
3. Često se zatvaramo djelovanju Duha. Pouči nas poniznosti i malenosti da bismo znali otvoriti svoja srca tvojim milosnim zahvatima te prihvatili svaki tvoj nebeski dar, molimo te.
4. Vjera, kojom shvaćamo tajnu Presvetog Trojstva, velikim dijelom proizlazi iz osobne molitve. Učini nas predanima svakodnevnoj molitvi i otvorenima slušanju tvoje Riječi, molimo te.
5. Po završetku ovoga života, pojaviti ćemo se pred tvojim nebeskim prijestoljem. Budi nam milosrdan sudac te nas pridruži vjernima u nebesima gdje vladaš sa Sinom i Duhom Svetim, molimo te.

Bože Oče, usrdno te molimo da ove naše iskrene prošnje poslušaš i uslišiš. Učvrsti nas u vjeri te nam podari svoga Duha da nas neprestano upućuje u istinu o tvome Sinu, po kome si na nas izlio obilje svoje neizmjerne ljubavi.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	75.2	Blagoslovljen budi Bog
ili	224.1-2	Oče naš dobri
Otpjevni psalam:	ŽV str. 40	Gospodine, Bože naš, divno li je ime tvoje
Prinosna:	224.3	Darove ove
ili	142	Bilo ime Gospodnje
Pričesna:	248-252	Zdravo Tijelo
	165	Oče naš dobri
	137.1-3 i 7	Svečanom blagdanu
Završna:	184 ili 283	Ti divni Kralj si nebesnik
ili	XXIV 1 i 4	Jubilejski himan

Trojstveni Bog

Svetkovina Presvetoga Trojstva predstavlja središnje otajstvo naše vjere. O njoj se najčešće govori na intelektualistički način ukazujući slušateljima kako se radi o vrlo zahtjevnom blagdanu koji podrazumijeva prvenstveno vjeru, a ne shvatljivost sadržaja na koji se odnosi. Mnogi bi zbog navedene otajstvenosti najradije i preskočili govor o jednom Bogu u tri osobe te govorili o 'zahvalnijim', tj. ljudskom razumu i iskustvu dostupnijim temama. Doduše, postoji i onaj manji dio svećenika i teologa koji navedenom otajstvu pristupa pretenciozno želeći slušateljima ostaviti dojam kako poznaju Presveto Trojstvo smještajući ga unutar svojih misaonih shema lišenih osobnog odnosa s Bogom. Svakako, govoreći o Presvetom Trojstvu često previdamo činjenicu da Kristovo utjelovljenje, uskrsnuće ili sami sakramenti nisu ništa ljudskom razumu shvatljiviji od Presvetog Trojstva. I oni upućuju na otajstvo koje nas nadilazi i kojem se pristupa vjerom. Imajući u vidu taj intelektualistički pristup otajstvu trojstvenoga Boga, a ne tajni – jer tajna se, za razliku od otajstva, u svakom trenutku može otkriti – važno je uočiti da Isus u današnjem evanđelju ne kaže svojim učenicima kako oni otajstva naše vjere ne mogu razumjeti, budući da je razum nedovoljan, već kako (sada) ne mogu nositi ono što bi im mogao reći. Krist im kaže: »Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. No kada dođe on – Duh Istine – upućivat će vas u svu istinu« (Iv 16,12-13).

Drugim riječima, to znači kako oni (tada) nisu bili dovoljno jaki, snažni da bi *moгли* nositi sve ono što bi im objavio. Znajući kako im Isus ovo govori prije svoje muke i uskrsnuća postaje nam sasvim razumljivo ono što želi reći. Naime, već im je pokušao govoriti o tome kako on treba *mnogo pretrpiti, i da ga starješine, glavari svećenički i pismoznanci odbace, da bude ubijen i nakon tri dana da ustane* (usp. Mk 8,31) i

rezultat njegova navještaja nam je poznat (Petrovo protivljenje u Cezareji Filipovoj). Tek iz uskrsne perspektive bit će moguće prihvatiti i nositi ono što će im biti objavljeno. Bez iskustva muke, smrti i uskrsnuća Gospodinova nemoguće im je bilo shvatiti cilj njegova poslanja i vlastiti udio u njemu. Riječi su bile nedovoljne. Trebalo je iskustvo susreta s njim koji je Gospodar života i smrti, Stvoritelj i Otkupitelj. Trebalo je vremena i napora da ojačaju ne toliko svoje znanje koliko svoju vjeru, vjernost njemu koji je Put, Istina i Život. O tom procesu čitamo svakodnevno u čitanjima koje nam Crkva stavlja na raspolaganje kroz ovo uskrsno vrijeme. Osobito svetkovinom Pedesetnice naglašena je ta nova stvarnost, oduševljenje Isusom, raspetim i uskrsnim; oduševljenje koje gori u njima i pretvara se u radostan navještaj sve do mučeništva.

Duh uvodi u istinu

Slavimo, dakle, Boga koji je jedan u trima osobama: Ocu, Sinu i Duhu Svetomu. Veliko je to i neshvatljivo otajstvo na koje ne treba jurišati razumskim silama, jer ga razum ne može osvojiti. To opet ne znači da se odričemo promišljanja o trojstvenom Bogu jer ono što je čovjeku bilo nemoguće dohvatiti sa »zemlje«, Bog je odlučio »spustiti« na zemlju. Naime, umjesto da se čovjek svojim razumom mučno uspinje k Bogu, on je sam taj nemogući zadatak učinio mogućim: utjelovio se i spustio čovjeku. Utjelovljena Riječ, Isus Krist, upoznao nas je sa svojim i našim Ocem na nebu. Objavio nam je da su Otac i On jedno i da je Duh Sveti sa Ocem i sa Sinom jedno. Bog nam se u Kristu objavio kao trojstvo, zajedništvo ljubavi. Objavio je i da Duh Istine, kojega će učenicima poslati, *neće govoriti sam od sebe, nego će govoriti što čuje i navješćivat će im ono što dolazi* (usp. Iv 16,14). Da bi Duh govorio, uvodio nas u istinu važno je da se otvorimo Duhu, da pustimo da nas on vodi

Peter Paul Rubens, *Presveto Trojstvo*, 1605.

i nadahnjuje naše životne odluke. Ovdje postaje sasvim jasno kako rast u vjernosti, tj. nasljedovanje Isusa u svakodnevnom životu otvara put rastu i u spoznaji. Vrijedi i obrnuto: bez nasljedovanja i osobnog odnosa naše učenje o Bogu, praćeno često i mnoštvom vrlo složenih koncepata, više zastire nego otkriva Boga. Drugim riječima, život u vjeri prethodi i omogućuje znanje o istoj. Bez iskustva vjere znanje predstavlja samo prazne definicije. Nadalje, vrijedi se uvijek podsjećati kako Bog poniznima daje milost (usp. *Jak* 4,7) i otkriva se malenima a ne mudrima (usp. *Mt* 11,25). Problem većine današnjih vjernika vjerojatno je u tome da previše govore o Bogu a premalo s njime. Svjestan je toga i Karl Lehmann, jedan od najvećih teologa našeg vremena, koji govoreći o istom ističe: »Kad bih još jednom imao drugi život kao teolog, onda bih mnogo toga što se naširoko i opsežno uči bacio preko palube i intenzivnije razmišljao o samome Bogu«.

Utjelovljeni Bog

Postoje različita poimanja odnosa s Bogom. Za ovu prigodu spomenut ćemo samo tri načina. Prvi je način na koji su stari Grci gledali na bogove. Naime, u njihovu poimanju postojalo je više bogova i božica a vrhovni

bog bio je Zeus koji je stolovao na gori Olimpu. Svijet bogova bio je sasvim odijeljen od svijeta ljudi. Između njih nalazila se nepremostiva prepreka. Religiozni Grk stoga nikada nije mogao zavapiti: „Bože moj!“ jer nije postojao osoban odnos s božanstvom koji podrazumijeva povjerenje i ljubav već distanciran odnos koji uključuje strahopoštovanje ili otvoreni strah pred nepoznatim i tajnovitim božanstvima. Zapravo, za razliku od kršćana koji vjeruju da su stvoreni na sliku Božju, Grci su stvarali bogove na sliku čovječju. Bili su religiozni ali su smatrali da je *čovjek mjera svih stvari* (Protagora). Tim se hoće reći da je čovjek jedini izvor i kriterij za razumijevanje i prosudbu stvarnosti (relativizam). Nasuprot grčkom poimanju koje u centar stavlja čovjeka narodi dalekog istoka su učinili suprotno: toliko su naglašavali nadzemaljsko da su nijekali čovjeka i vidljivi svijet. Između jednih i drugih stoji kršćansko poimanje Boga. Kršćanski Bog se utjelovio i objavio u Kristu. On je osobni Bog s kojim se može stupiti u odnos. Bog koji je Otac, prijatelj i pratitelj čovjeka. Bog koji je u Kristu pokazao svoje milosrdno lice i žrtvovao se za čovjeka. Bog Stvoritelj i Spasitelj kojeg je moguće susresti i osjećati njegovu blizinu kroz život.

Ivica Jurić

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove. Tijelovo

19. lipnja 2025.

ULAZNA PJESMA

Narod svoj hrani pšenicom
najboljom, siti ga medom
iz pećine. (Ps 81,17)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine Isuse Kriste,
u divnom otajstvu ostavio si
nam spomen svoje Muke.
Daj da tako slavimo svete
tajne tvoga tijela i krvi
da vazda uživamo
plod tvog otkupljenja.
Koji živiš.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, prinosimo ti
jedan kruh od mnogo zrnja i
vino iz mnogo grozdova.
Molimo te, obdari svoju
Crkvu jedinstvom i mirom
što ih ovi darovi tajanstveno
označuju.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Tko jede moje tijelo i pije
moju krv, u meni ostaje, i ja
u njemu, govori Gospodin.
(Iv 6,57)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, pričest tvoga
dragocjenog tijela i krvi
predokus je buduće slave.
Molimo te, privedi nas
uživanju tvoga božanstva
u vječnosti.
Koji živiš.

Prvo čitanje Post 14,18-20

Iznese kruh i vino.

Čitanje Knjige Postanka

U ono vrijeme:

Melkisedek, kralj šalemski, iznese kruh i vino.

On je bio svećenik Boga Svevišnjega.

Blagoslovi Abrama govoreći:

»Blagoslovljen Abram od Boga Svevišnjega,
Stvoritelja neba i zemlje! I blagoslovljen Bog Svevišnji
koji ti u ruke preda neprijatelje!«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 110,1-4

Pripjev: Zauvijek ti si svećenik po redu Melkisedekovu!

Reče Gospodin Gospodinu mojemu:

»Sjedi mi zdesna

dok ne položim dušmane tvoje

za podnožje tvojim nogama!

Žezlo tvoje moći protegnut će Gospodin sa Siona:
vladaj posred svojih neprijatelja!

Spreman je tvoj narod u svetim odorama

za dan tvog junaštva:

kao rosa iz krila zorina

uza te su mladi ratnici.«

Zakleo se Gospodin i neće se pokajati:

»Zauvijek ti si svećenik po redu Melkisedekovu!«

Drugo čitanje 1Kor 11,23-26

Kad god jedete i pijete, smrt Gospodnju navješćujete.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Ja od Gospodina primih što vama predadoh: Gospodin

Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i
reče: »Ovo je tijelo moje – za vas. Ovo činite meni na spomen.«

Tako i čašu po večeri govoreći: »Ova čaša novi je Savez u mojoj
krvi. Ovo činite kad god pijete, meni na spomen.« Doista, kad
god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete
dok on ne dođe.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 6,51

Ja sam kruh živi koji sam s neba sišao, govori Gospodin;
tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek.

Evangelje Lk 9,11b-17

Svi su jeli i nasitili se.

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme:

Govoraše Isus mnoštvu o kraljevstvu Božjem i ozdravljaše sve koji su trebali ozdravljenja.

Dan bijaše na izmaku. Pristupe dakle dvanaestorica pa mu reknu: »Otpusti svijet, neka pođu po okolnim selima i zaseocima da se sklone i nađu jela jer smo ovdje u pustu kraju.« A on im reče:

»Podajte im vi jesti!« Oni rekoše:

»Nemamo više od pet kruhova i dvije ribe, osim da odemo kupiti hrane za sav ovaj narod.«

A bijaše oko pet tisuća muškaraca.

Nato će on svojim učenicima:

»Posjedajte ih po skupinama, otprilike po pedeset.«

I učine tako: sve ih posjedaju. A on uze pet kruhova i dvije ribe, pogleda na nebo, blagoslovi ih i razlomi pa davaše učenicima da posluže mnoštvo.

Jeli su i svi se nasitili. I od preteklih ulomaka nakupilo se dvanaest košara.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	77	Narod svoj hrani
ili	228	Po obećanju
Otpjevni psalam:	121	Dovijeka ti si svećenik
Posljednica:	202-203	Hvali, Sion
Prinosna:	231	Jedan kruh
ili	228.2	Nekad na križu
Pričesna:	135.1	Tko jede moje tijelo
	242	O sveta gozbo
	247	Uzmite, jedite
	248-256	Zdravo Tijelo
Završna:	753	Do nebesa
ili	259	Krist nas je sobom hranio

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, okupljeni na slavlju svetkovine predanja presvetog Tijela i Krvi Kristove, svjesni tog istinskog spasenjskog dara, utecimo se vječnome Ocu prošnjama:

1. Tvoj se Sin darovao za spasenje svijeta. Daj da sveta Crkva s najvećim dostojanstvom časti sveto Tijelo i Krv Kristovu te se neprestano napaja na izvoru dobrote iskazane u tom daru, molimo te.
2. Svećenici svakodnevno slave svetu euharistiju. Suoblič i s Kristovom žrtvom da mogu čista srca i s najvećim poštovanjem pristupati svetome oltaru, molimo te.
3. Predanje Kristova Tijela i Krvi za naše spasenje velika je tajna naše vjere. Podaj nam umrtviti svaku našu samodostatnost i u tišini duše spoznati cijenu tog beskrajnog dara, molimo te.
4. Svjesni dara Kristove žrtve, poslani smo nasljedovati njegov primjer. Daj da u svima i svemu spoznajemo tvoju neizmjernu ljubav te ju radosno naviještamo, molimo te.
5. Okupljeni oko tvog oltara, hranimo se božanskom hranom. Osvijesti nam važnost svete hrane za spasenje i daj da joj uvijek pristupamo bogobojazna i ponizna srca, molimo te.

Vječni Oče, skrušena te srca molimo da ove naše prošnje uslišiš te u nama probudiš neizmjernu zahvalnost za otajstvo nebeske hrane koja nas spašava i vodi u vječnost. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Tijelovo i čovjek kao θεωρός

Euharistijsko motrenje

»Nebesa slavu Božju kazuju, naviješta svod nebeski djelo ruku njegovih.« (Ps 19,2) Kada čovjek, u skladu s riječima Psalma, motri cijeli svijet kao Božje stvorenje, tada svijet sa svim svojim stvorenjima budi u njemu neizmjernu 'euharistiju' zahvalnost Bogu kao Tvorcu svega postojećega. U čovjekovoj se nutrini rađa divna, nečujna euharistijska jeka zahvalnosti, koja se potom razlijeva u euharistijskoj jeci pjesme klicanja i proslave Božje ljepote i dobrote. I što čovjek više motri stvorenja, tim više zahvaljuje i hvali Boga. I što više motri Boga, tim više euharistijski, zajedno s Bogom, grli sva njegova stvorenja. Kada se pak čovjek udalji od Boga ili u cijelosti zaniječe Boga, postaje ne-motritelj i nemuzikalan, u njemu i iz njega ne odjekuje više jeka zahvalnosti. U njegovu duhovnom oku nastanjuje se trun ili brvno nezahvalnosti te mu svijet i sva njegova stvorenja postaju trun ili brvno. Stvorenja tada guše u njemu 'euharistiju', zahvalnost. Zamućuju mu pogled prema Božjoj dobroti i ljepoti, izazivaju u njemu neurednu ljubav, koja uvijek dovodi do mržnje prema stvorenjima, jer čovjekovo duhovno oko može zadovoljiti jedino Božja ljepota i dobrota. Stoga, samo onaj tko vjeruje u Boga, čije je duhovno oko euharistijsko, zahvalno, ispunjeno Božjom ljepotom, može motriti sav svijet sa svim njegovim stvorenjima, a da ih ne doživljava kao trun ili brvno. Imajući božansko oko, on motri i grli sva stvorenja pa i onda, zapravo tada još i više, kada ona sama u sebi nose trun ili brvno zla.

No, budući da je čovjek postao isprazan i bezuman u ne-euharistiji, nezahvalnosti (Rim 1,21), sam Božji Sin postao je čovjekom da čovjeka oslobodi od truna i brvna u njegovu duhovnom oku. Božji Sin postao je tijelom da čovjeka oslobodi od tijela, da

ga od tjelesnoga uzdigne do Bestjelesnoga, do Boga. Kristovo je ljudsko tijelo bilo posve euharistijsko, a to znači posvemašnja jeka zahvalnosti, divljenja i proslave Boga. U njegovu tijelu nije bilo nikakve prljave težnje za uživanjem, čašću i bogatstvom. Uzašavši na nebo, odlučio je da nam se do svojega drugog dolaska uprisutnjuje u prilikama kruha i vina. Ostavio je sebe u takvim prilikama, koje opet ne nude nikakvo ovozemaljsko uživanje, čast i bogatstvo, nego izazivaju čovjeka da ih motri euharistijski, zahvalno, a to znači da u njima prepoznaje čudesnu Božju ljepotu i dobrotu, koja je došla na svijet da oslobodi čovjeka od truna i brvna nezahvalnosti i da mu nanovo podari obilje jeka zahvalnosti, klicanja i divljenja Bogu. I to je motrenje još čudasnije od prijašnjega. Jer, primajući u sebe Tijelo i Krv Kristovu, sada čovjek može motriti samoga Boga u sebi i sebe u Bogu, a time bogoliko, kristoliko motriti sva stvorenja. Stvorenja mu više nisu trun i brvno, nego, naprotiv, želi euharistijski dati svoj život za njih, 'lomiti' svoje tijelo i 'proliti' svoju krv, s Kristom i u Kristu.

Euharistijski teoretičar

Tako na svetkovinu Tijelova Crkva podsjeća vjernika da on jest i treba biti euharistijski motritelj, odnosno euharistijski »teoretičar«. To se može pojasniti i pod jednim drugim vidom. Naime, u grčkoj kulturi 'theoros' (θεωρός), 'teoretičar' označavao je službenoga izaslanika kojega je određeno mjesto poslalo na neko hodočasničko mjesto (proročište) ili pak da prisustvuje proslavi određene svetkovine u nekom mjestu, da 'motri' tu proslavu te da na povratku o tome izvijesti svoje mještane. 'Teoretičar' nije mogao biti svatko, nego samo onaj tko je znao 'motriti' proslavu svetkovine, dakle, tko nije mislio

na svoje interese, nego je bio sav usredotočen na svetkovinu. Korisna je to misao i za razumijevanje zahvalna motrenja, 'teorije' spram Kristova tijela i krvi na Tijelovo. Saznali smo da su nužna tri uvjeta za 'teoretičara': da bude izmješten, da krene na put, da bude hodočasnik; da bude posvećen motrenju Svetkovine, Velikoga; da mu duh bude slobodan od vlastitih interesa. Kako se na Tijelovo kršćanin zahvalno klanja Kristu u prilikama kruha i vina, taj dan on na osobit način treba biti *θεωρός*. A to nije lako, ah, i zato je tako malo kršćana teoretičara! Naime, potrebno je iznutra biti hodočasnik, otuđiti se od sebe i od ovoga svijeta. Još više, treba podići oko svojega duha prema Svetkovini, Božanskom, i pritom ne tražiti svoje vlastite interese. I tko postane takav 'teoretičar', on će nakon euharistijskoga klanjanja božanski, euharistijski motriti cijeli svijet i potom 'izvijestiti' i riječima i djelima cijeli svijet o božanskoj ljepoti i dobroti. Uloga euharistije i nije ništa drugo doli osposobljavanje čovjeka za to: da bude u Isusu Kristu neprestano božanski *θεωρός*, motritelj Boga u svijetu i svijeta u Bogu.

Euharistijska jeka šutnje

U kršćaninu 'teoretičaru' odjekuje dakako iznutra i izvana jeka zahvalnosti, divljenja i pohvale. Ali, što je Bog prisutniji u njegovu motrenju, njegova duša više traži šutnju, šutnju kao nutarnju nečujnu jeku zahvalnosti, divljenja i pohvale. U takvoj šutnji duša je nježnija i opuštenija, više može motriti svojega Ljubljenog, a nada sve uživati u njemu, jer je šutnja najbolja prijateljica duhovnoga užitka. I tada, u toj nečujnoj jeci šutnje, bolje se utiskuju u

Ambrosius Francken, *Umnazanje kruhova*, 1598.

dušu misli Ljubljenoga, koje ju čini gorljivijom te u njoj samoj nastaju divne misli, nježne i plačljive. I još, duša tada prestaje biti strijela napeta prema Bogu, a postaje nježna i opuštena meta za napete strijele Božjega djelovanja. Zato na Tijelovo pjevaj, ali i zašuti, da možda barem nakratko, upravo u šutnji, osjetiš silovito Božje djelovanje u sebi. Da ti s euharistijskim klanjanjem, ali i sa svakom molitvom, duh i tijelo postanu 'teorijski', i to toliko da želiš patiti, a ne uživati, patiti sa svima i za sve, jer tako postaješ više božanski *θεωρός*, suobličen s božanskom 'Teoretičarem', Isusom Kristom, koji je došao na svijet patiti, a ne uživati.

Ivica Raguž

Gospodine, Bože naš, divno li je ime tvoje

Otpjevni psalam za svetkovinu Presvetog Trojstva – C

Miroslav Martinjak

Go-spo-di-ne, Bo-že naš, div - no li je i - me tvo - je po svoj zem-lji!

Ps 8,4-9

1. Gledam ti nebesa, djelo pr - sti - ju tvo - jih, mjesec i zvijezde što ih u-čvr - sti
2. Ti ga učini malo ma - njim od an-đe - la, slavom i čašću nje - ga o-vjen - ča.
3. Ovce i svako - - li - ka go-ve-da, i zvjeri polj-ske ko - me,

1. pa što je čovjek da ga se spo - mi-nješ, sin čovječji te ga po-ha- đáš?
2. Vlast mu dade nad djelima ru-ku svo - jih, njemu pod noge sve pod lo - ži.
3. ptice nebeske i ri-be mor - ske, -i što god prolazi stazama mor - skim.

INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr

CIJENA

26,00 €

Naručite novo izdanje

Božanskog časoslova za Božji puk

**isključivo na e-poštu:
narudzbe@hilp.hr**

Troškovi poštarine
nisu uračunati u cijenu.

**NOVO
IZDANJE!**

živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 2 €. Inozemstvo: 4,23 €; 7,08 USD; 7,08 CAD; 8,46 AUD

Godišnja pretplata: 26 €. Inozemstvo: 55 €; 92 USD; 92 CAD; 110 AUD • BiH, SRB, MNE: 40 €

Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji